

Bortom Sveriges gränser, inom krigets ramar

En analys av svenska partiers rättfärdigande av ett förbud för
svenskar som krigar utomlands

Abstract

This thesis aims to investigate how the parties represented in the Swedish parliament justify the ban for Swedish citizens to wage war for any army except the Swedish. The analyzed material has been collected through personal interviews with each party's legislative spokesmen. The method used to analyze the material is an analysis of ideas inspired by Torbjörn Aronson's morphological content analysis, and the thesis consequently adds to the extensive body of research concerning political ideas. Ideal types are extracted from realism, liberalism, and post-structuralism. These ideal types are then used in order to identify the hierarchy of values within the argumentation given by each party representative. Significant results include that all the parties, with the exemption of the Green Party and the Left Party, justified the legislative restraints referring to the security of the State.

Key words: Political justification, anti-terror legislation, content analysis,
Amount of words: 9792

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Disposition.....	2
1.2	Syfte & frågeställning.....	1
1.3	Bakgrund	2
2	Metod & Material.....	4
2.1	Samtalsintervju	4
2.2	Morfologisk idéanalys	5
2.2.1	Argumentationsanalys	6
2.2.2	Kartläggning av värdehierarkier	6
2.3	Idealtyper	7
2.4	Förtydligande skiss över metod.....	8
2.5	Material.....	9
3	Teori.....	10
3.1	Normativ logik.....	11
3.2	Realism	11
3.3	Liberalism.....	12
3.4	Poststrukturalism	13
3.5	Teoretisk karta över idealtyper & nivåer	14
4	Analys av det empiriska materialet	15
4.1	Etiska överväganden i relation till analysen	15
4.2	Hans Linde (V).....	16
4.2.1	Diskussion	17
4.3	Helene Petersson (S).....	17
4.3.1	Diskussion	18
4.4	Annika Hirvonen (MP).....	18
4.4.1	Diskussion	19
4.5	Johan Hedin (C).....	20
4.5.1	Diskussion	20
4.6	Roger Haddad (FP).....	21
4.6.1	Diskussion	21
4.7	Krister Hammarbergh (M).....	22

4.7.1	Diskussion	23
4.8	Andreas Carlsson (KD)	23
4.8.1	Diskussion	24
4.9	Adam Marttinen (SD).....	25
4.9.1	Diskussion	26
5	Slutdiskussion	27
6	Referenser	29

1 Inledning

Vilka aspekter är viktigast att ta hänsyn till i skapandet av en restriktiv lag? Vilka fri- och rättigheter är okränkbara och vilka kan åsidosättas för "the greater good"?

Under 2014 reste rekordmånga svenskar till Mellanöstern för att delta i terrorstämplade organisationen ISILs¹ styrkor. Genom nyhetssändningar och sociala medier har omvärlden fått ta del av ISILs brutalitet, och rekryteringen av svenskar till den fruktade organisationen har fått stor uppmärksamhet. Pressen på politikerna från allmänheten att förhindra fenomenet har, tillsammans med påtryckningar från både lobbyorganisationer och FN, varit stor. I december 2014 tillsatte justitieminister Morgan Johansson en utredning, under ledning av Lars Werkström, med uppdrag att undersöka behovet av eventuella förändringar av den svenska lagstiftningen för att uppnå kraven som ställs i den nya resolution som FN presenterade på ämnet i september samma år (Justitiedepartementet 1, 2014).

Denna uppsats ämnar, genom intervjuer med samtliga riksdagspartiers rättspolitiska talespersoner, studera vilka värderingar som styr svenska politikens rättfärdigande av ett förbud för civila svenskar att kriga för utländska styrkor.

1.1 Syfte & frågeställning

Valet av metod grundar sig i viljan att förstå hur förbudet legitimeras i och med en rangordning av värden. Svenskar har krigat för utländska styrkor i alla tider, men 2014 började nya diskussioner kring att förbjuda fenomenet. Eventuella lagändringar kan anses problematiska sett till de många rättigheter, skyldigheter och friheter som ska tas i beaktande. Intresset av hur riksdagspartierna ställer sig till detta motiveras därmed i en undran kring vilka värden som bör reglera lagstiftningen i det valda fallet. Sett till de unika omständigheterna föreligger ingen ambition att uppnå generaliserbarhet. Om det vore avsikten, hade teorier kring fenomenet Dirty Hands inom politiken varit en lämplig angreppsvinkel (Walzer, 1973). Min innehållsanalys ämnar istället identifiera värdehierarkier i det aktuella fallet, varvid avgränsningen görs där. Inomvetenskapligt föreligger en ambition att bidra till studiet av det politiska rättfärdigandet, samt användandet av idealtyper och idéanalys. Studiens utomvetenskapliga relevans ligger i dess aktualitet, där resultatet är ett bidrag till den rådande samhällsdebatten.

¹ Valet att använda benämningen ISIL grundas i FN:s användning av namnet, som

Uppsatsen är beskrivande och har för avsikt att beskriva saker som i dagsläget inte är allmän kännedom. Frågeställningen är konstruerad med Werkströms utredning i åtanke, men har ett mer generellt uttryck, och lyder som följer:

Hur rättfärdigar de svenska partierna ett förbud för svenskar att kriga för utländska arméer?

1.2 Disposition

Uppsatsen är uppdelad i fem kapitel, där det första, *1. Inledning*, inleder med en beskrivning av syfte, frågeställning och bakgrund. Det andra kapitlet, *2. Metod & Material*, presenterar de metodologiska stegen, där de primära verktygen är samtalsintervju och morfologisk idéanalys. Därefter följer en kort beskrivning av materialet innan kapitel tre, *3. Teoretiska idealtyper*, tar vid. Där presenteras teori och idealtyper konstrueras. Huvudsaklig teori är den om världssyn, principiella övertygelser och kausala övertygelser likt Douglas Brommessons översättning av Judith Goldsteins och Robert Keohanes teori. I inledningen av kapitel fyra, *4. Analys av det empiriska materialet*, redogörs för de etiska överväganden som görs i samband med analysen, innan själva analysen tar vid. Övriga etiska överväganden presenteras löpande i uppsatsen för att optimera dess relevans. Avslutningsvis innehåller det femte kapitlet, *5. Sammanfattande diskussion*, en jämförande diskussion och tankar kring vidare forskning.

1.3 Bakgrund

Problemet som uppdragats, och ligger till grund för det stundande lagförslaget, är de svenskar som deltar i terrorstämplade organisationen ISILs styrkor. Rekryteringen av svenskar till ISIL må vara stor, men inte unik. De senaste decennierna har svenskar rest till Mellanöstern och Balkan för att delta i strid och Al Shabaab, en somalisk terrororganisation som växte fram under tidigt 1990-tal, har rekryterat svenska ungdomar ända sedan 2006 (Sistek, 2010).

Med anledning av ISILs stora framfart i Mellanöstern och den omfattande rekryteringen av unga svenskar, skrev justitieminister Morgan Johansson (då ordförande för justitieutskottet) tillsammans med riksdagens talman Urban Ahlin (då socialdemokraternas utrikespolitiska talesperson) en debattartikel den 26:e augusti förra året. I sin artikel skrev de att de ville utreda huruvida det är möjligt att förbjuda allt deltagande i väpnad strid utomlands (Johansson & Ahlin, 2014). Den 18:e december meddelade sedan den nyttillträdde justitieministern att beslut tagits att utreda eventuella lagändringar för att stärka det svenska rättssystemet i kampen mot rekryteringen till terrororganisationer, samt för att leva upp till de

krav på terror-bekämpning som ställs i den resolution som FN:s säkerhetsråd antog i september samma år (Justitiedepartementet 1, 2014). I kommittédirektiven, regeringens riktlinjer till utredaren, framgår vilka delar av lagstiftningen som är tänkta att utredas, vilka fri- och rättigheter som bör tas i beaktande och vilka konkreta frågor som utredaren måste ta ställning till (Justitiedepartementet 2, 2014). Kommittédirektivens fokus ligger på att nå upp till de krav som ställs i säkerhetsrådets nya resolution och kraven som Financial Action Task Force, FAFT, ställer på lagstiftning kring finansiering av terrorism (Ibid.). Utredningen syftar därmed inte till att optimera Sveriges terror-lagstiftning som ett unikt fall, utan som en FN-representant.

Fenomenet att svenskar deltar i utländska arméer är följaktligen inte nytt. Redan under 1800-talets första hälft stred svenskar för den franska främlingslegionen (Ericson Wolke 1, 2002). Främlingslegioner, där nationalitet, etnicitet och religion är ovidkommande, har lockat svenskar till krig under flera hundra år (Ibid.) och än idag rekryteras svenskar till den franska främlingslegionen. Legionen står under den franska presidentens förfogande och medför stora politiska fördelar tack vare sin etniska variation och att besluten kring legionens insatser kan tas betydligt snabbare än andra (el Mahdi, 2011).

Ytterligare kända historiska exempel är de många svenskar som stred under världskriget och spanska inbördeskriget. Rekryteringen till spanska inbördeskriget var förbjudet enligt lag i Sverige, till följd av en internationell överenskommelse om nonintervention i Spanien (Gyllenhaal, 2014, s. 162). Trots detta och trots Sveriges neutralitet gjorde minst 23000 svenskar utländsk krigstjänst under perioden mellan 1914-1945 i bland annat amerikanska, spanska, finska, tyska och sovjetiska arméer (Gyllenhaal, 2014, ss. 11, 65, 105, 159, 225, 245, 317). Dessförinnan, så långt bak som till 1700-talet, stred åtskilliga svenskar för utländska arméer såsom franska, brittiska, turkiska och persiska (Ericson Wolke 2, 1996, ss. 124, 131, 140, 144).

Detta historiska fenomen, där kvantiteten upprepade gånger varit mångdubbelt stor den vi ser idag, har nu nått en nivå där svenska politiker ser sig tvingade att agera. Trots en snabbt krympande värld, där gemene hen reser till världens alla hörn och svenskens bosättningsmöjligheter tycks oändliga, utreds lagändringar som inskränker svenska medborgares fri- och rättigheter. Detta alltså för att stoppa det svenska bidraget till ISILs styrkor. Frågan som ställs, och som uppsatsen avser studera, är således vilken värdehierarki som styr rättfärdigandet av ett förbud för svenskar som krigar för utländska arméer.

2 Metod & Material

I följande kapitel presenteras uppsatsens metodologiska delmoment, där intervjuerna diskuteras först, varefter en beskrivning av analysen följer. Studien genomförs i flera delar och inleds med intervjuer av partiernas rättspolitiska talespersoner. Analysen av intervjumaterialet utförs sedan med hjälp av en kombination av argumentationsanalys och morfologisk idéanalys, varav det senare är en innehållslig idéanalys med fokus på politiska uttalanden. Med hänsyn till metodens många steg avslutas metodavsnittet med en skiss vars syfte är att förtydliga processen. Därefter presenteras det material som studerats och belägg för valet som gjorts vad gäller materialinsamlingen.

2.1 Samtalsintervju

Arbetets inledande skede består av samtalsintervjuer med samtliga riksdagspartiers respektive rättspolitiska talespersoner. Valet att använda intervjuer motiveras utifrån intresset att studera politikernas tankegångar och sett till händelsens aktualitet är materialet att tillgå i övrigt inte tillräckligt brett för att grunda analyser på. För att möjliggöra en studie kring åsikterna om lagen anses intervjuer därmed vara det mest lämpliga valet. I dessa intervjuer är respondenternas subjektiva mening av intresse (Teorell & Svensson, 2007, s. 89) och intervjuerna är därmed av respondentkaraktär (Esaiasson et al. 2012, s. 263).

Den initiala kontakten med de intervjuade tas genom mail, där ett meddelande² skickas ut till respektive intervjuobjekt med en förfrågan om deltagande i intervjun. Efter kortare mail-korrespondens genomförs intervjuerna senare via telefon. För att banda intervjuerna används inspelningsprogrammet Audacity i kombination med telefonens högtalarfunktion.

Inför intervjuerna ligger fokus på att klargöra vilka delar av de intervjuades argument som är mest relevanta för uppsatsens frågeställning. Argumenten kan delas in i olika nivåer av övertygelser och jag kommer att utgå ifrån politikernas världssyn (människosyn/samhällssyn), principiella övertygelser och kausala övertygelser. För att möjliggöra att svaren på intervjufrågorna skapar ett tillräckligt material måste de olika nivåerna täckas i frågorna (Esaiasson et al. 2012, s. 264).

² För fullständigt meddelande, se Bilaga 2 – Initialt mailutskick till intervjuobjekten.

Både mailkorrespondensen och inledningen av intervjuerna har, enligt Vetenskapsrådets forskningsetiska principer, tydligt förmedlat en bild av uppsatsens syfte och de medverkandes funktion (Vetenskapsrådet). Intervjuerna följer en uppgjord mall, där följdfrågor och visst innehåll färgas av intervjuobjektet. I skapandet av den intervjumallen ligger fokus på att relatera frågorna till uppsatsens frågeställning (Esaiasson et al. 2012, s. 264). Följdfrågorna ställs i hopp om att erhålla mer utförliga svar och för att optimera flytet i samtalet förbereds riktlinjer till dessa för att användas vid behov (Esaiasson et al. 2012, s. 265f.). I syfte att kontrollera om svaret är korrekt uppfattat ställs tolkande frågor, där den intervjuades svar upprepas med andra ord. Enligt råd från Esaiasson et al. ställs de tolkande frågorna i slutet av intervjun för att undvika att den intervjuade påverkas av rädslan för att svaren tolkas alltför subjektivt (Esaiasson et al. 2012, s. 265). I övrigt är frågorna värderelaterade, likt ”Vilka aspekter är viktigast att ta hänsyn till i ändring av lagstiftningen?”, och fakta-baserade, likt ”Vad anser ditt parti om svenskar som krigar utomlands?”, men följdfrågor av ”varför-karaktär” undviks på grund av risken att skapa obehag hos den intervjuade (Esaiasson et al. 2012, s. 264f). Frågorna ställs i både du- och ni-form, men med hänsyn till de intervjuades ämbeten och deras förståelse kring min önskan att intervju de som representanter för sina partier, antas svaren representera partilinjen.

För att undvika att de intervjuade misstyper till publicerandet av deras intervjuer ger jag dem möjligheten att, utöver den transkriberade intervjun, ta del av de eventuella citat jag ämnar använda och de sammanhang vari de kommer placeras. Utöver det ges även chansen att vara anonym, men sett till det låga antalet intervjuade kan en uteslutningsmetod lätt avslöja den intervjuades identitet (Esaiasson et al. 2012, s. 257).

2.2 Morfologisk idéanalys

Med anledning av det fokus som ligger på politikernas och partiernas åsikt och ideologiska förhållning till lagändringarna som utreds, faller valet av analysmetod på den norske statsvetaren Arne Naess morfologiska idéanalys (Naess, 1968, s. 121). Det faktum att analysmetoden kan tolka politikernas uttalanden i enskilda fall är tacksamt och nödvändigt i undertecknads studie. Naess innehållsiga idéanalys har använts i svenskt bruk av Thorbjörn Aronson i densammes avhandling *Konservatism och demokrati* (1990, s. 21), vilken uppsatsen kommer att utgå ifrån i studien av politikernas åsikter. Den morfologiska idéanalysen avser studera strukturen i politisk argumentation och baseras på antagandet att det måste finnas en idémässig struktur i budskapen. I analysen antas därmed att politiker utgår från en logik där vissa värderingar och kriterier är överordnade andra, varvid dessa styr deras åsikter (Aronson, 1990, s. 21).

2.2.1 Argumentationsanalys

Det första steget i analysen är att identifiera och strukturera upp de valda argumenten och för att möjliggöra detta utgår uppsatsen ifrån en argumentationsanalys. Argumentationsanalysens funktion är att rekonstruera de intervjuades svar (Aronson, 1990, s. 23) och sedan undersöka hur argumentationen förs, för att sedan möjliggöra en systematisk presentation av argumenten (Beckman, 2007, s. 38). Sett till uppsatsens syfte att studera hur partierna rättfärdigar förbudet mot civila svenskers deltagande i krig utomlands anses också argumentationsanalysen vara ett relevant verktyg för att bena ut de intervjuades tankegång och argumentation. Argumentationsanalysen är i detta fall en del av den morfologiska idéanalysen, men även i fristående form har den möjligheter att, utifrån ett relativt litet material, tolka beslutsfattarens normativa ageranden (Beckman, 2007, s. 39). Argumentationsanalysen kommer att söka efter den föreliggande idémässiga strukturen i svaren, vilket resulterar i de argumentationslinjer som presenteras i uppsatsens fjärde kapitel.

2.2.2 Kartläggning av värdehierarkier

Den morfologiska idéanalysens andra steg är att kartlägga de värdehierarkier som figurerar i argumentationen (Aronson, 1990, s. 23). Efter argumentationsanalysens strukturering av argumenten ligger fokus därmed på att synliggöra värdehierarkier i den intervjuades uppfattning av civila svenskar i krig och förbudet mot detsamma. Detta är enligt Aronson för att belysa relationen mellan grundläggande övertygelser och ställningstagandet i politiska frågor (1990, s. 23). För att underlätta identifieringen av värdehierarkierna struktureras argumenten efter ideologiska övertygelser, likt Douglas Brommessons systematisering av världssyn, moraliska övertygelser och kausala övertygelser enligt teoretiska idealtyper (Brommesson, 2007, s. 67). Dessa teoretiska idealtyper diskuteras i nästkommande avsnitt.

Den morfologiska idéanalysens finesse med antagandet att det måste föreligga en struktur i åsikterna skapar här möjligheten att, med en generös inställning, hitta de konkreta idéerna. Utgångspunkten är att den intervjuade inte bör ha några motsägelser i argumentationen, varvid oklarheter kring argumentationslinjen kan undvikas då man vid händelse av två tolkningsalternativ väljer det som är i led med tidigare uttalanden. Antagandet att de intervjuade förhåller sig någorlunda väl till respektive partis uttalande ideologiska grund är därmed av stor vikt i analysen (Aronson, 1990, s. 22). Evert Vedung stödjer detta i sin artikel *Innehållslig och funktionell idéanalys*, där han hävdar att en innehållslig analys inte kan genomföras utan författarens egna teoretiska föreställningar och begrepp, enligt vilka analysens schemat kan formars runt (1974, s. 4).

Den generösa inställningen till de intervjuades uttalanden resulterar i att viss inkoherens i argumentationen kan frånses, vilket är en motsättning till den förväntade inställningen till inkoherens, likt den Björn Baderstens uttrycker i sin bok *Normativ logik: Att studera det önskvärda*, där han menar att en inneboende

motsättning i argumentationen minskar legitimiteten hos den intervjuade och hans svar (2006, s. 74; 98f.). Även Badersten skriver om identifieringen av värdehierarkier och här är de båda statsvetarna överens om dess principiella relevans (Badersten, 2006, s. 98).

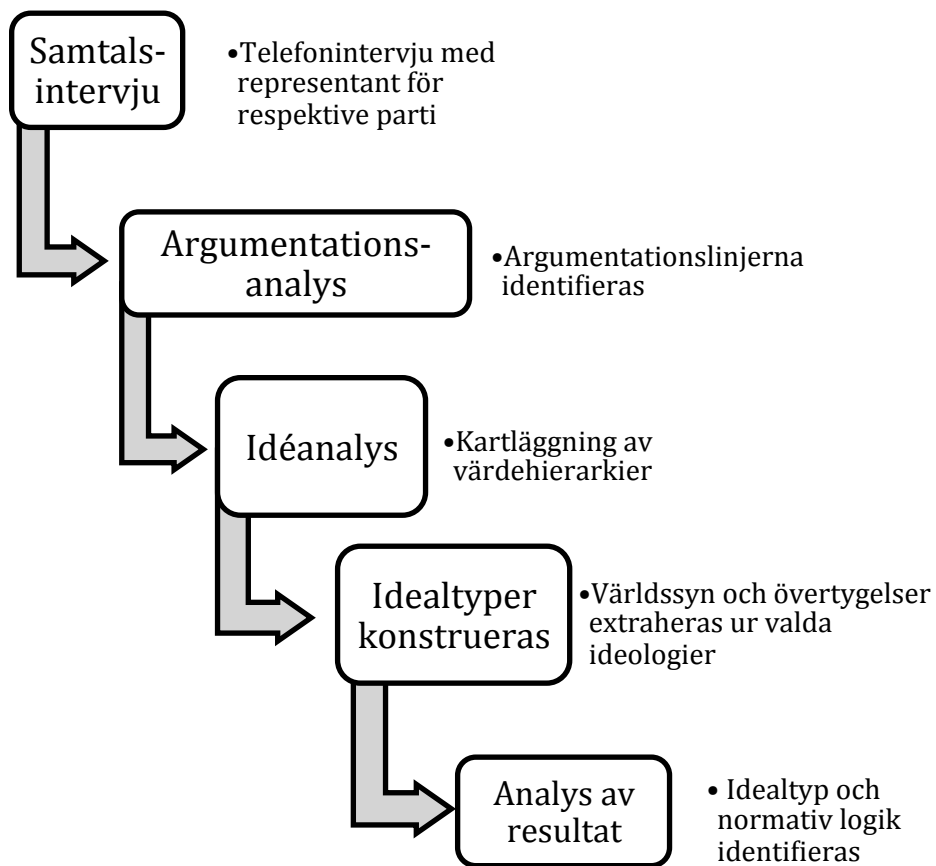
Vidare diskuterar Vedung Naess innehållsanalys, vilken han utlyser som ledstjärna i den empiriska semantiken (Vedung, 1974, s. 3). Han menar dock att den empiriska semantiken endast är innehållsanalysens första delmoment, och att den beskrivande systematiseringen bör följas av en mer kritisk analys, likt den prövning av argumentationen som Badersten förespråkar.

2.3 Idealtyper

För att underlätta analysen av de olika partiernas rättfärdigande, kommer nivåerna sättas i relation till teoretiska utgångspunkter. Detta avses göras genom skapandet av idealtyper, vilka används i syfte att urskilja de ideologiska grunderna i intervjuobjektens argumentationslinjer. Det föreligger dock ingen ambition att klassificera intervjuobjekten, utan målet är istället att visa i vilken utsträckning den identifierade argumentationen liknar idealtyperna (Boréus & Bergström, 2012, s. 140). Vid analys och identifiering av en ideologi är idealtyper ett av två möjliga analysverktyg som beskrivs i Ludvig Beckmans *Grundbok i idéanalys* och Bergström och Boréus *Textens mening och makt* (2012, s. 139). Det andra verktyget är dimensioner, som avser att separera argumentationens eller ideologins olika delar. Idealtyper har istället funktionen att skapa en mer samlad ståndpunkt av argumentationen och är därför ett mer lämpligt verktyg i uppsatsens analys (Beckman, 2007, s. 28). Sociologen Max Webers användning av idealtyper är ett känt exempel på tidigare forskning (Boréus & Bergström, 2012, s. 150), och som jag tidigare diskuterat använde sig Aronson av idealtyper i sin avhandling om den svenska högerpolitiken och konservatism.

Idealtyper är ett analysverktyg som ämnar extrahera utmärkande delar hos de valda ideologierna och vid skapandet av idealtyper är det viktigt att ta hänsyn till det aktuella ämnet och därmed fånga de delar av ideologin som är väsentliga (Beckman, 2007, s. 28). I kontrast till nivåerna i föregående avsnitt, där världssyn och valda övertygelser dras ur argumenten, är idealtyperna på förväg uppgjorda och ämnade att utgöra en mall för argumenten (Ibid.). En idealtyp är alltså en överdriven bild av verkligheten, där en teoretisk ståndpunkts alla ytterligheter underlättar arbetet att placera idéer och argument i rätt fack. Idealtypens viktigaste syfte är att särskilja de politiska idéer som författaren finner mest relevanta i det aktuella fallet (Beckman, 2007, s. 28f.). I analysen av respektive idealtyps närvaro i argumentationerna har ett analysverktyg skapats i Word, där olika färger används för att markera olika idealtyper. All närvaro av den liberala idealtypens tankar färgas grönt, och identifieringen av detsamma underlättas märkbart.

2.4 Förtydligande skiss över metod

2.5 Material

Primärt utgörs det materiella underlaget för uppsatsens undersökning av intervjuer med riksdagspartiernas respektive rättspolitiska talespersoner³. Utöver det ligger kommittédirektiven till grund för generella bilden av lagändringarnas utformning.

Frågeställningens karaktär skapar utrymme och behov av intervjuer. Precis som vid valet av metod ligger händelsens aktualitet till grund för beslutet. Anledningen är således att det inte existerar tillräckliga källor och egna intervjuer var därför ett måste.

Justitiedepartementets beslut att tillsätta en utredning av nuvarande lagstiftning kring terrorism ligger till grund för valet av intervjuobjekt. Eftersom utredningen gäller en lag anses partiernas respektive rättspolitiska talespersoner, tillika ledamöter i justitieutskottet, vara relevanta intervjuobjekt i undersökningen av partiernas tankar kring en eventuell lagändring (Justitieutskottet, 2015).

Tanken att utvidga antalet intervjuade och inkludera fler representanter för respektive parti fanns. Tidsbegränsningen i kombination med att det är viktigt att avgränsa sig i en argumentationsanalys, resulterade dock i att hålla kvar vid de åtta representanterna (Beckman, 2007, s. 39). Intervjuernas främsta syfte är att kartlägga de rättspolitiska talespersonernas principiella respektive kausala övertygelser och därmed möjliggöra en analys av detsamma. Analysen av världssyn bygger istället främst på utdrag ur respektive partis ideologiska grunder, vilka jag tagit från de partiprogram som presenteras på partiernas hemsidor.

Vidare utgörs också materialet av kommittédirektiven till utredare Lars Werkström som offentliggjordes i slutet av förra året. I dessa ligger fokus på att nå upp till standarden i den nya FN-resolutionen samt vilka områden som är föremål för förbättring (Justitiedepartementet 2., 2014). Undertecknads kunskap kring innehållet är viktig vid intervjuerna, eftersom det färgar intervjufrågorna.

³ Moderaternas rättspolitiska talesperson tillika ordförande i Justitieutskottet, Beatrice Ask, valde att avstå. Krister Hammarbergh, Moderaternas andra namn på listan (Justitiedepartementet 3., 2015), ställde därmed upp i hennes frånvaro.

3 Teoretiska idealtyper

I analysen av politikernas utsagor kommer jag att använda mig av realism, liberalism och poststrukturalism i ett försök att förklara de olika argumentationslinjerna och varje ideologi ämnar därmed förklara olika ställningstaganden och moraliska avvägningar. De valda ideologierna skapar ett kontinuum, där olika grader av statscentrism representeras. Från den traditionella och starkt statscentrerade realismen till liberalismen, till den oortodoxa, statskritiska poststrukturalismen. Identifieringen ligger inom ramarna för de valda teoretiska traditionerna, men de anses fånga upp allt inom ett statscentrerat kontinuum. Andra ideologier har övervägts, men de valda ideologierna anses komplettera varandra bra sett till det aktuella ämnet, som i allra högsta grad behandlar statens makt över sina invånare.

Av de presenterade ideologierna skapas sedan de idealtyper, efter vilka argumentationslinjerna så småningom kategoriseras. Valet av de teoretiska utgångspunkterna grundas dels i det aktuella ämnet och dels i förståelsen av de intervjuades ideologiska bakgrunder, vilken underlättar en uppfattning av eventuella argument. Valet att inte använda färre än tre idealtyper motiveras i den bredd som de nu valda teoretiska utgångspunkterna anses ge, varvid två idealtyper förmodligen inte hade lyckats fånga upp de olika argumentationerna. Valet att inte använda fler än tre idealtyper stöds i den bredd som nu ges, men också i det faktum att ytterligare idealtyper inte anses fylla någon vidare funktion.

För att åskådliggöra de intervjuades värdehierarkier och möjliggöra att utsagorna paras ihop med idealtyper delas argumenten upp i olika nivåer, där varje idealtyps relation till respektive nivå kartläggs. Precis som diskuterat i metodavsnittet kommer Douglas Brommessons uppdelning att användas, vilket är en översättning av Judith Goldsteins och Robert Keohanes ursprungliga teori. Detta innebär alltså att argumentationerna ordnas enligt världssyn, principiella övertygelser och kausala övertygelser (Brommesson, 2007, s. 66).

Den tillfrågades världssyn speglar hur hen ser på samhället och hur världen är uppbyggd och vilka teoretiska utgångspunkter hens argumentation vilar på (Ibid.). För att identifiera intervjuobjektens världssyner används främst respektive partis ideologiska grund. Frågor kring hur världen är sammansatt, vilka fri- och rättigheter finns och vilket det ideala samhällstillståndet är, bör besvaras i intervjumaterialet för att möjliggöra en urskiljning av världssynen. För att möjliggöra svar på frågor som rör den tillfrågades eller ideologins världssyn är det viktigt att undersöka respektive människosyn (Larsson, 2014, s. 25). Aronson skriver om världssynen, vilken han istället väljer att benämna ”basal nivå”. Denna har han i sin tur hämtat inspiration från i Lennart Lundqvists studie kring Lenins demokratidoktrin (Aronson, 1990, s. 27).

Genom respektive världssyn kan principiella övertygelser sedan identifieras. Dessa inkluderar respondentens syn på fri- och rättigheter och vilka skyldigheter hen anser att lagstiftningen har gentemot samhället och individen (Brommesson, 2007, s. 66). Med hänsyn till uppsatsens ämnesområde läggs även tyngd på rättssäkerhetsaspekten i de utfrågades principiella övertygelser och idealtypernas bild av statens skyldigheter gentemot densamma.

Utifrån informationen som ges av identifierad världssyn och principiella övertygelser är det möjligt att definiera den intervjuades kausala övertygelser. Hur hen anser att problemen kan lösas eller hur en optimal utformning av lagändringar bör se ut. De kausala övertygelserna beskriver därmed respondentens syn på vilka åtgärder som bör tas och hur man bör gå tillväga rent praktiskt.

3.1 Normativ logik

Med avsikt att förenkla klassificeringen av argumentationslinjerna används normativa logiker, vars syfte är att visa utifrån vilken normativ ståndpunkt den intervjuade rättfärdigar händelser eller ageranden. Identifieringen av den normativa logiken hjälper till att besvara uppsatsens frågeställning, då den normativa logiken beskriver hur en handling rättfärdigas (Badersten, 2006, s. 108). De normativa logiker som är aktuella i uppsatsen är deontologi och lämplighetslogik (Ibid.). Den deontologiska, eller pliktetiska, logiken värderar själva handlingen och belyser de skyldigheter vi har att upprätthålla rättigheter. De grundläggande fri- och rättigheter som vårt samhälle vilar på måste upprätthållas utan hänsyn till eventuella konsekvenser (Badersten, 2006, s. 110).

I kontrast till den föregående logiken rättfärdigar lämplighetslogiken ett agerande utifrån novisen att vi varken kan se till plikt eller handling. Rättfärdigandet är istället beroende av omständigheterna och ett agerande kan inte fördömas eller rättfärdigas på förhand (Badersten, 2006, s. 119).

3.2 Realism

Realismen har utvecklats av en mängd kända filosofer och statsvetare, men relevanta delar av de många förgreningarnas grunder är sammanfattade nedan.

Med sitt ursprung i internationella relationer är realismen starkt knuten till staters agerande gentemot varandra och den maktbalans som står att finna dem emellan. Enligt en realist är världen anarkisk (Mintz & DeRouen Jr., 2010, s. 121) och Kenneth Waltz förklarar vidare att inrikespolitiska strukturer är hierarkiska, där vissa är utsedda att styra och andra att lyda (Waltz, 1979, s. 88).

Det viktigaste objektet i realismens världssyn är staten (Peoples & Vaughan-Williams, 2015, s. 4) och statens intresse är alltid överordnat allt annat. En stats regering är förpliktigad att agera i syfte att upprätthålla statens och dess invånares

säkerhet (Donnelly, 2008, s. 154). I det för uppsatsen aktuella fallet anses samhällets säkerhet ha en högre prioritet än andra normativa överväganden.

I det anarkiska system som realisten talar om används avskräckningsmetoder för att minska risken till attacker. Avskräckningen har både militära och psykologiska aspekter (Mintz & DeRouen Jr., 2010, s. 122) och är inte menat att fungera i tvingande syfte, utan avrådande (Waltz, 1979, s. 198). Dessa metoder, där Kalla kriget kan statuera praktexempel, är en del av de maktresurser som används i det internationella systemet (Hall, 2011, s. 41ff.).

Realismen förlitar sig på individens rationalitet (Mintz & DeRouen Jr., 2010, s. 121) och staten har, likt nedan beskrivet kring liberalismen, skapats av rationella individer. Människan är egoistisk av naturen och staten skapades för att skydda människorna mot varandra (Hall, 2011, s. 36f). I led med detta utgår det realistiska rättfärdigandet utifrån makten, varvid moralen åsidosätts till fördel för maktutövandet (Donnelly, 2008, s. 157f).

3.3 Liberalism

I sin bok *Politiska ideologier i vår tid* beskriver Reidar Larsson bland annat respektive ideologis grundvärderingar, människosyn, viktigaste enhet i samhället och metoder för samhällsförändring (Larsson, 2014, ss. 23-28). I relation till uppsatsen ses människosyn som synonymt med världssyn, grundvärderingar och viktigaste enhet i samhället representerar principiella övertygelser och metoder för samhällsförändring översätts rent logiskt till kausala övertygelser.

Den grundvärdering på vilken liberalismen vilar är nyttoprincipen, där principen är att den största möjliga lyckan för den största möjliga massan eftersträvas. Tanken är att nyttan eller lyckan ska vara så stor som möjligt för majoriteten, med ett hänsynstagande till minoriteten (Larsson, 2014, s. 32). Nyttoprincipen maximeras om individen ges fri- och rättigheter, eftersom synen på individens handlande utgår ifrån att friheten utvecklar hans personlighet och att detta skapar utrymme för innovation (Ibid.).

Liberalismens principiella övertygelser prioriterar individens bästa. Individen ses som autonom, målmedveten och rationell, varför hen också ställs ansvarig för det egna handlandet (Freeden & Stears, 2013, s. 342). Individens självständighet uppmuntras, varvid statens inblandning och inflytande över individen bör vara begränsat, samtidigt som staten har en skyldighet att skydda sina medborgare (Ibid.). I led med detta frihetsideal, ses frihandel som nyckeln till fred, då det skapar starka ekonomiska band mellan länder och det ömsesidiga beroendet ger incitament att samarbeta (Larsson, 2014, s. 30).

Trots liberalismens frihetsideal rättfärdigas statens våldsmonopol och okränkbara makt. Detta görs i det faktum att det är ett kontrakt ingånget av frivilliga individer, mot bakgrunden att individen ses som autonom och förständig (Badersten, 2006, s. 129). Sett till rättfärdigandet av statsmakten och skyldigheten som föreligger gentemot rättigheter är liberalismen stundom tydligt deontologisk, eller pliktetisk (Badersten, 2006, s. 110). De krav som liberalisten ställer på

garantier av individens rättigheter sträcker sig oftast till de fri- och rättigheter som återfinns i författningen. Kränkningar av detsamma ska utredas rättligt och liberalen förespråkar därför ofta författningsdomstolar (Larsson, 2014, s. 35).

Vidare ser den människosyn som genomsyrar liberalismen varje människa som likvärdig. Larsson hänvisar dock till filosofen Ronald Dworkins åsikt på ämnet, som menar att människan trots sin jämlika status inte bör behandlas lika då det riskerar att resultera i samhällsutvecklingens stagnering (Larsson, 2014, s. 34).

Vad gäller de kausala övertygelserna förespråkar liberalismen gradualismen som primär metod för förändring (Larsson, 2014, s. 35). Det innebär att utvecklingen bör drivas av gradvisa förbättringar, där reformer ligger till grund för förändring (Heywood, s. 113). Förändringen bör dock aldrig vara ogrundad, utan de främsta hoten och samhällsproblemen bör hanteras skyndsamt och enskilt, där en konkret plan följs (Larsson, 2014, s. 36).

3.4 Poststrukturalism

Vår uppfattning av världen och allt som händer är beroende av en förförståelse. Världen är uppbyggd av strukturer, vilket kritiseras av en poststrukturalist, då betydelsen av dessa strukturer beror av vår uppfattning av detsamma. De sociala strukturernas makt över samhället och individen ifrågasätts därmed (Peoples & Vaughan-Williams, 2015, s. 77) och vikten av rättssäkerhet understryks med hänsyn till den konstruerade makten (Sunesson, 1993, ss. xii-xv). Den absoluta sanningen, som vi tar som given, anses konstruerad (Ibid.) och ur ett poststrukturalistiskt perspektiv finns det inga moraliska principer. Dessa är istället konstruerade i disciplinerande syfte av individen själv (Dimitriadis & Kamberelis, 2006, s. 115) vilket innebär att beteenden och handlingar rättfärdigas utifrån de omständigheter som råder. I denna lämplighetslogik varierar rättfärdigandet mellan värden, konsekvenser och omständigheter (Badersten, 2006, s. 120).

Många poststrukturalister kritiserar den världsordning som beskrivs av realister, men framförallt det faktum att den mottas som sanning (Peoples & Vaughan-Williams, 2015, s. 81). En känd kritik av den statscentraliserade makten är Foucaults jämförelse av dagens samhälle med panoptism. Den panoptism som förespråkades under 1700-talet, där fångarna ständigt var bevakade utan att själva ha en möjlighet att se vakterna, är en generell maktfördelning som Foucault anser leva kvar i vårt samhälle (Peoples & Vaughan-Williams, 2015, s. 80). Foucault tillbringade stora delar av sin karriär på att kritisera den statscentraliserade makten. I sin bok *Övervakning och straff* beskriver Foucault fängelsestraffens intåg i samhället och hur de infördes i syfte att uppfostra människan (Peoples & Vaughan-Williams, 2015, s. 80). Han är dock av uppfattningen att bestraffning av människan inte leder till något gott (Sunesson, 1993, ss. ii-iv).

I kontrast till den statscentraliserade makten förespråkar poststrukturalisten istället ett gränsöverskridande samhälle. EU ses ibland som en transnationell konstruktion, vars makt är ett resultat av vår attityd gentemot organisationen (Kinnvall, 2014).

3.5 Teoretisk karta över idealtyper & nivåer

Nedan följer en presentation av respektive idealtyp och dess relation till de valda nivåerna världssyn, principiella övertygelser och kausala övertygelser.

	Världssyn	Principiella övertygelse	Kausala övertygelse	Normativ logik
Liberalism	Likabehandling premieras inte. Individerna är rationella. Staten upprätthåller fri- & rättigheter. Stater vill samarbeta	Största möjliga nytta för största möjliga massa. Maximeras av individens fri- och rättigheter. Måste upprätthållas till alla pris	Gradvisa förändringar genom reformer och lagar	Deontologi
Poststrukturalism	Staten är en konstruktion. Gränslöst samhälle & arbete premieras. Strukturer som beror av vår uppfattning	Det finns inga moraliska principer	Bestraffning leder inte till något gott	Lämplighetslogik
Realism	Världen är anarkisk. Staterna är de centrala aktörerna	Staten och dess invånares säkerhet är prioriterat	Avskräckningsmetoder	Maktinnehav

4 Analys av det empiriska materialet

Den sista delen i den morfologiska idéanalysen presenteras i följande kapitel, där resultatet av argumentationsanalysen analyseras. Här presenteras de valda utdragen ur intervjuerna, som utgör underlag för den morfologiska idéanalysen och i enlighet med Aronsons beskrivning av analysen kommer argumenten att tolkas generöst (Aronson, 1990, s. 21). Världssynen är, likt tidigare beskrivet, tagen ur respektive partiers ideologiska grundvärderingar, som hämtats från respektive hemsida. De citat som i texten inte åtföljs av referens är de valda utdragen ur intervjuerna. Dessa presenteras flytande i texten och läsaren kan själva ta del av intervjuerna i sin helhet i bilagorna.

Resultatet av varje intervju åtföljs av en sammanfattande text, där respektive partis värdehierarkier identifieras och diskuteras. Utfallet av intervjuerna visar här en tydlig konflikt mellan säkerhetsaspekten och individens rättigheter. Tillsammans med den normativa logiken, efter vilken respektive parti rättfärdigar sina uttalanden, identifieras sedan den dominerande idealtypen. Viktigt att upprepa är att idealtyperna är tänkta att täcka ett brett spektrum av statssynen och att det inte föreligger någon generaliserande ambition.

Dispositionen i kapitlet följer konsekvent en struktur där partiernas argumentationslinjer presenteras ideologiskt från vänster till höger. Respektive argumentationslinje analyseras innan nästkommande presenteras och resultatet diskuteras sedan i det avslutande kapitlet. Den valda dispositionen, där partierna presenteras enskilt, motiveras ur ett metodologiskt perspektiv. Målet är att synliggöra värdehierarkierna och någon extern jämförelse är inte av intresse. En större sammanfattande text följer istället i det avslutande kapitlet, där en diskussion förs kring eventuella liknelser och skillnader i argumentationerna.

Alla intervjuer har resulterat i varierande mängd värderelaterade argument, varför representationen av detsamma skiljer sig mellan de olika partierna. Med hänvisning till den morfologiska analysens funktion att dra slutsatser från ett litet material anses inte detta problematiskt (Aronson, 1990, s. 21).

4.1 Etiska överväganden i relation till analysen

De citat som valts ut är tagna ur sina sammanhang, för att påvisa de intervjuades värderingar. Intervjuerna går dock att finna i sin helhet i uppsatsens bilagor, där läsaren själv får möjlighet att skapa sig en egen uppfattning.

Vidare är undertecknads förförståelse viktig att diskutera. Idealtyperna har konstruerats utifrån tidigare forskning, men likt diskuterat i metodkapitlet är det med hjälp av kunskapen kring respektive partis ideologiska ståndpunkter. Denna

kunskap har följaktligen också legat till grund för idéanalysen. Resultatet som redovisas bygger förvisso på intervjuerna, men varje bild som skapas av respektive partis värdehierarkier har påverkats av min förförståelse av vad de intervjuade haft för avsikt att förmedla (Vedung, 1974, s. 4; Aronson, 1990, s. 22)

Vad som också är viktigt att nämna är de intervjuade personernas politiska status. Som rättspolitiska talespersoner förespråkar de ett helt partis åsikter. Detta i kombination med den morfologiska innehållsanalysen möjliggör att dra slutsatser från ett litet material (Aronson, 1990, s. 21) gör att slutsatser kring partiets rättfärdigande kommer att dras.

4.2 Hans Linde (V)

Den vänsterpartistiska **världssynen** vilar på värden präglade av socialism och feminism och ”[p]artiets politik och verksamhet bestäms av [målet] att förverkliga ett samhälle grundat på demokrati, jämlikhet och solidaritet” (Vänsterpartiet, 2012). Den normativa uppfattningen hos Vänsterpartiet uppges vara ”ett samhälle befriat från klass-, köns- och etniskt förtryck, ett rättvist och ekologiskt hållbart samhälle där kvinnor och män bygger sin egen framtid i frihet och samverkan” (Ibid.). I led med visionen om ett jämlikt samhälle på alla plan lyser Lindes **principiella övertygelser** igenom när han fäster stor vikt vid rättssäkerheten och menar att utformandet av lagändringarna innebär ”svåra juridiska avväganden som riskerar att skapa gråzoner, rättslöshet och där människor som är fullständigt oskyldiga hamnar i kläm.” Värnandet om varje människas individuella säkerhet ligger också till grund för det uttalade motståndet till den utredning som uppsatsen behandlar. Linde trycker på problematiken i det faktum att utredningen grundas på EU:s terrorklassning och att ”EU:s terrorklassning [...] i grunden [är] en politisk bedömning av organisationer, inte en juridisk”, vilket därmed kan riskera att rättssäkerheten äventyras och därmed riskeras ett jämlikt samhälle.

Angående svenskar som krigar utomlands framhäver Linde att fenomenet inte är främmande och att han tvärtom anser att ett av ”de stoltaste ögonblicken i Sveriges historia var på slutet av 30-talet där vi hade 500 svenskar som åkte frivilligt till Spanien för att försvara demokratin där.” Han är dock snabb att understryka att det för utredningen aktuella exemplet med svenskar som lämnar Sverige för att slåss för ISIL är ”exempel på ett fullständigt oacceptabelt beteende” och motiverar det med att den tillreste aktivt ”väljer att ansluta sig till stridande grupper och arméer där man riskerar att begå grova övergrepp och ansluta till väpnade grupper som vi vet bryter mot krigets lagar.”

Beträffande arbetet kring det problematiska fenomenet att svenskar lämnar landet i syfte att kriga för ISIL är Linde av den **kausala övertygelsen** att den viktigaste delen är det förebyggande arbetet och att fokus bör ligga på att förhindra fenomenet helt. Han diskuterar då vikten av att ha ett ”brett och förtroendefullt samarbete mellan församlingar, samfund, föreningsliv, sociala myndigheter, polis, så att man kan fånga upp de här ungdomarna, som det oftast

handlar om, så tidigt som möjligt". Ett hjälpmedel han förespråkar är den telefonlinje som upprättats av den internationella samordnaren mot extremism, där "till exempel föräldrar eller anhöriga kan höra av sig om man tror att någon i ens närhet ska ansluta sig till Islamiska Staten".

Vidare är Linde mycket angelägen om att det vid de krigande svenskarnas återvändo måste "finnas resurser hos polis och åklagare" för att möjliggöra rättsliga utredningar av de brott som begåtts bortom Sveriges gränser, inom krigets ramar. I dessa utredningar menar han också att "lagstiftningen måste utgå ifrån enskilda individer och vilka brott enskilda individer gör" och att Vänsterpartiets utgångspunkt är att man "i ett rättssäkert system ska man utgå ifrån vad individer gör för enskilda brott som individer."

4.2.1 Diskussion

Det samhälle som Vänsterpartiet pratar om, med säkerhet och frihet för varje medborgare, värnar Linde om när han lägger fokus på rättssäkerheten. Samtidigt som det framgår att de som begått brott ska straffas, är det inte där Linde väljer att lägga vikten, utan att rättssystemet säkerhet måste tryggas. Det redovisade tankesättet är här således utav poststrukturell karaktär (Sunesson, 1993, ss. xxi-xv), vilket också kan anses speglas i uttalandet om misstron på bedömningen på högre instans (Peoples & Vaughan-Williams, 2015, s. 77).

Upprepade gånger trycker Linde följaktligen på vikten av ett rättssäkert system, men när han diskuterar individens brott, är det i ren kontrast till det kollektiva samhälle hans världssyn vilar på. Det fokus som ligger på den enskilde individens brott kan dock ses i ljuset av tidigare argumentation och tolkas som en vilja att undvika risken för en kollektiv bestraffning, samt som ett rättfärdigande utifrån det enskilda fallets rådande omständigheter (Badersten, 2006, s. 122).

Inslag av tankegångar närmare den liberala idealtypen återfinns exempelvis i argumentationen om samhällsinstansernas samarbete, vilket görs utifrån ett pliktetiskt rättfärdigande (Badersten, 2006, s. 110). Närvaron av den poststrukturella idealtypen är dock dominerande i Lindes värderingar.

4.3 Helene Petersson (S)

I likhet med Vänsterpartiet är socialdemokratiens **världssyn** uppbyggd kring en politik vars mål är "fria och jämlika människor i ett solidariskt samhälle" (Socialdemokraterna, 2013). Detta mål ska uppnås genom formandet av ett "samhälle grundat på demokratiens ideal och alla människors lika värde och lika rätt" (Ibid.).

Likt Linde diskuterar Petersson att fenomenet med krigande svenskar utomlands inte är något nytt, utan påpekar att Sverige "alltid haft människor som åker till andra länder [och krigar]". Den **principiella övertygelsen** kring skillnaden mellan vad som kan anses godtagbart återfinns vid fördömandet av att

”delta i väpnad konflikt inom ramen för en terrororganisation” och i bedömningen av detta anser hon att man måste *”förlita oss på FN i detta sammanhang och vad som är klassat som en terrororganisation”*.

Vad Petersson värnar om i valet mellan individens integritet och landets säkerhet gör hon klart för i uttalandet att hon *”håller [...] säkerheten för landet som första”* och för att ytterligare klargöra under vilka omständigheter detta gäller, adderar hon *”just när det är terroristorganisationer”*.

I diskussionen som berör **kausala övertygelser** står Petersson fast vid att det *”allra viktigaste är [...] det förebyggande [arbetet]”* och att mycket av detta måste ske på kommunal nivå, där det är viktigt att få ut *”informationskampanjer och öppna upp för debatter och diskussioner”*. I och med detta menar hon att medvetenheten ökar och att allt fler kommuner bör ställa sig frågan *”har vi riskgrupper?”* och därmed möjliggöra för åtgärder vid ett tidigare skede.

En annan viktig del av det preventiva arbetet är enligt Petersson att ytterligare resurser läggs på att *”komma åt de som rekryterar”*. Detta anses minska risken för en åtstramning av individers frihet att resa, sett till att en icke-existerande rekrytering leder till en minskning av resor med motivet att delta i ISILs styrkor.

4.3.1 Diskussion

Petersson rättfärdigar sina uttalanden utifrån en världssyn där ett jämlikt och solidarisk samhälle är målet. Hon är sparsam i sina värdeargument, men är ändå tydlig med att landets säkerhet är av högsta prioritet, varför den realistiska idealtypen kan identifieras i argumentationen (Peoples & Vaughan-Williams, 2015, s. 4). När hon sedan diskuterar hur detta ska uppnås är det strukturellt preventivt arbete som förespråkas, vilket, tillsammans med tilltron till internationella samfund, råder i samklang med den liberala idealtypens tankar kring statens roll och ambition (Badersten, 2006, s. 129). Beträffande den fria människan är Petersson beredd att åsidosätta detta i kampen för den samhälleliga säkerheten, samtidigt som hon trycker på vikten av att komma åt de som rekryterar för att minska åtstramningen av individens frihet. Rättfärdigandet av att åsidosätta den fria människan ses därför främst som deontologiskt (Badersten, 2006) eftersom det sammanfaller med övrig argumentation.

Sammantaget faller den socialdemokratiska argumentationen närmast den liberala idealtypen, med inslag av realistiska idealtypens fokus på statens säkerhet.

4.4 Annika Hirvonen (MP)

Miljöpartiets **världssyn** bygger på en grön ideologi och menar att *”en grön samhällsanalys bygger på en helhetssyn – allt hänger ihop och är beroende av varandra”* (Miljöpartiet det gröna, 2013). De förespråkar samhällsförändring med hjälp av en *”aktiv politik som gör skillnad i människors vardag”* och målet är ett samhälle där *”solidaritet, jämställdhet och fred”* är ledorden (Ibid.).

Liksom de båda tidigare partierna på vänsterkanten argumenterar Hirvonen utifrån **principiella övertygelser** att *”rättssäkerheten måste [...] ligga i botten”* till de åtgärder som görs i syfte att förhindra problemet med de svenska ISIL-soldaterna. I en vidareutveckling av åsikten kring rättssäkerheten framhäver Hirvonen att om Sverige *”vill vara en öppen och demokratisk stat så behöver vi ju så att säga förhålla oss till de ramar som det innebär med rättigheter och friheter [...] och rättvisa och liksom sådana grundprinciper”*.

Hirvonens **kausala övertygelser** belyses i den vikt hon lägger vid det preventiva arbetet på olika nivåer. Hon talar om det *”socialt preventiva”* arbetet, som hon också refererar till som det *”långsiktiga arbetet”*, där fokus bör ligga på att *”se till att människor känner att de har ett liv, ett alternativ som förhoppningsvis kan avskräcka de som [...] åker för att de har hittat en mening med livet.”* Hirvonen är dock medveten att det finns tillresande med andra motiv, och understryker att åtgärderna måste anpassas till olika fall, där ett annat exempel är *”de med religiösa argument”*. Slutligen nämner hon människor som *”åker av mer politiskt motiverade skäl för att de tycker att någonting måste göras åt den fruktansvärda situationen i Syrien”*. I detta fall anser Hirvonen inte att lösningen ligger på kommunal nivå och hänvisar till *”insatserna som nationella samordnaren mot terrorism [...] försöker engagera kommunerna i.”*

I övrigt refererar Hirvonen, som talesperson för ett av regeringspartierna, vid upprepade tillfällen till utredningen och menar exempelvis att frågan kring deltagandet i olika styrkor *”inte alls [är] någon enkel gränsdragning”* och att utredningen därför kommit till för att *”titta på de här frågorna och resonera kring vad som är en lämplig gränsdragning ur olika aspekter”*.

4.4.1 Diskussion

Ur den gröna ideologin finner Hirvonen stöd för den preventiva linje hon argumenterar för. Hirvonen nämner aldrig en bestraffning av de människor som reser till andra länder och krigar, utan diskuterar endast hur preventiva medel kan råda bot på problemet. Den preventiva diskussionen hon för kan ses i kontrast till ett realistiskt idealtypsresonemang, där avskräckning å la bestraffningar istället premieras (Mintz & DeRouen Jr., 2010, s. 122). I tilltron till det preventiva arbetet och det faktum att Miljöpartiet är strängt emot något som kan äventyra den svenska rättssäkerheten, argumenterar Hirvonen istället utifrån en tankegång som ligger nära den poststrukturalistiska idealtypen (Sunesson, 1993, ss. xii-xv). Den principiella övertygelsen att rättssäkerheten är en prioritet och att det finns plikter att förhålla sig till kan ses som ett pliktetiskt rättfärdigande (Badersten, 2006, s. 110). Den övriga argumentationen där straffrättsliga åtgärder utelämnas, är dock av lämplighetslogisk karaktär sett till att bestraffning inte premieras (Badersten, 2006). Den miljöpartistiska argumentationen ligger långt ifrån den realistiska idealtypen och har endast mindre inslag av tankar i led med den liberala, varför Hirvonens värderingar anses ligga närmast en poststrukturell idealtyp.

4.5 Johan Hedin (C)

Centerpartiet beskriver sin liberalism som *”social, decentralistisk och grön”* samt *”jordnära och frihetlig.”* (Centerpartiet, 2013). De har en **världssyn** som *”ser samhället som större än bara staten, som en gemenskap där alla behövs”* (Ibid.). I liberal kollektivistisk anda beskrivs välfärden som starkare då *”många får vara med och ta ansvar för tryggheten och solidariteten”* (Ibid.), i kontrast till en välfärd som byggs upp av staten.

I Hedins gränsdragning rörande vilka krig som är godtagbara att delta i, där hans **principiella övertygelser** framgår, är han tydlig med att internationella lagar styr och att *”så länge man följer sådana så är det väl på något sätt acceptabelt”*. Vidare menar han också att försvaret av *”demokrati och mänskliga rättigheter”* utgör en legitim anledning att kriga, tillsammans med de *”tillfällen då man för en legitim försvarskamp mot någonting”*. På frågan kring vad som är viktigast att ta hänsyn till vid lagändringarna svarar Hedin helgarderande *”skydda dem [de tillresande], skydda deras familjer och skydda samhället och framförallt skydda de personer som de här [tillresande] reser iväg i syfte att begå övergrepp emot”*. Fortsättningsvis är han även inkluderande vad gäller de inskränkningar som förbud överlag innebär då han säger att *”alla inskränkningar är ju en inskränkning för alla de som inte är omedelbart berörda”*. När dylika avvägningar görs understryker han dock att *”sådana saker måste vägas på guldväg”*, innan han återigen försvarar integritetskränkningarna när han beskriver hur man *”tvingar på kollektivet en ofrihet för att skapa ett visst typ av skydd.”*

Vidare förespråkar Hedin en åtgärd för att minska resorna till det aktuella området, där *”minderåriga måste ha föräldrars tillstånd för att resa utomlands”*, i hopp om att då få *”bort en del av dem i alla fall, de som är minderåriga”*.

4.5.1 Diskussion

Hedin bör å Centerpartiets vägnar rättfärdiga sina uttalanden utifrån en deontologisk logik, och vara av en normativ uppfattning att den rationella individen bygger samhället och tryggheten. Vad som dock blir tydligt i den centerpartistiska argumentationen är konflikten mellan att dels upprätthålla den personliga integriteten (Larsson, 2014, s. 32) och att dels uppfylla statens skyldighet att skydda befolkningen (Freeden & Stears, 2013, s. 342). En motsägelse uppstår således också i Hedins normativa logik, där han argumenterar konsekvensialistiskt då han trycker på att inskränkningarna av fri- och rättigheter görs med syfte att skydda individerna, och därmed låta konsekvensen av ett friare samhälle styra (Badersten, 2006, s. 114). Samtidigt är det ett pliktetiskt rättfärdigande han gör, sett till den liberala statens plikt att skydda sin befolkning (Freeden & Stears, 2013).

Hedins tankar kring eventuella åtgärder kontrasterar ganska ordentligt sett till övriga övertygelser. Han argumenterar fortsatt i led med det liberalistiska frihetsidealet, men i ovanstående citat om målsmans tillåtelse belyses en grov

inskränkning av många ungdomars rättigheter. När jag ställde en följdfråga kring hur han såg på de många ungdomar som skulle drabbas av en dylik lag svarade han bland annat som följer:

”... det är ju klart att det finns en risk, men jag är ändå beredd att överväga en sådan typ av åtgärd om det är så att man skulle komma fram till att det skulle vara effektivt”

Sammanfattningsvis är den liberala idealtypen dominerande, men inslag realistiska tankar blir tydlig värdehierarkin mellan integritetskränkning och statens säkerhet.

4.6 Roger Haddad (FP)

Den folkpartistiska **världssynen** styrs av en liberal ideologi, där samhället vilar på *”andlig frihet, materiell frihet och solidaritet”* (Folkpartiet). Det uttalade målet för en folkpartistisk politik är att människan *”ska ha frihet och möjlighet att förverkliga [...] [sina] drömmar om ett gott liv”*. Folkpartiet *”tror på människors förnuft och samvete”* och är av åsikten att *”[p]olitiken ska riva hinder och skapa förutsättningar”* samt att *”[d]et personliga ansvaret kan aldrig ersättas av politiska beslut”* (Ibid.).

Haddads **principiella övertygelser** framgår i diskussionen kring utformningen av lagändringarna, där han menar att *”lagstiftningen om kriminalisering inte får innebära att SÄPO får sämre möjligheter att hämta information från FRA”*, utan att *”SÄPOs tillgång till signalspaning av FRA även i förundersökning”* är nödvändig och trycker därmed på vikten av att ha möjlighet att använda de *”tvångsmedlen fullt ut, just när det gäller terrorism.”*

Angående **kausala övertygelser** och arbetet emot det svenska soldatbidraget till ISIL säger Haddad vid upprepade tillfällen att det är av största vikt att Sverige *”skärper straffen och synen”* både rörande faktiska terroristbrott och finansieringen av terrorism. Detta menar han dels är ur säkerhetssynpunkt, *”med tanke på det man gör och risken för de här hänsynslösa brotten”*.

På frågan var den principiella skiljelinjen går kring vilka stridande trupper som är godtagbara menar Haddad att *”en gruppering som har något slags stöd av regeringen eller regional regering eller parlament, där man jobbar för att motverka terrororganisationer”* är legitimt.

4.6.1 Diskussion

Den människosyn som präglar Folkpartiet är starkt centrerad runt den rationella individen och de fri- och rättigheter hen besitter. Människosynen utgör grunden för de principiella övertygelserna, där Haddad skapar en principiell skiljelinje kring vilka krig som är godtagbara att delta i. Han menar att en styrka som har

stöd av en regering eller parlament, och framförallt när den motverkar terrorism, är godtagbar. Här visas en stark folkpartistisk tilltro till strukturer, vilket är i ren kontrast till den poststrukturella idén (Peoples & Vaughan-Williams, 2015, s. 77). Vad som också urskiljs är tron på ett transnationellt arbete, varför Haddads världssyn inte anses ligga nära den realistiska idealtypen (Larsson, 2014, s. 30).

Med Haddads världssyn tydligt definierad, bör principiella övertygelser falla in under den liberala idealtypen. I kontrast till detta verkar Folkpartiets kausala övertygelser dock ha en stark gemensam nämnare i hårdare bestraffningen. Ovanstående argumentation bygger alla på en avskräckningsmetod á la den realistiska idealtypen. Uttalandet om FRA och den påtvingande avlyssningen åsyftas då som ett straff i sig. Gällande dess funktion i preventivt syfte så för Folkpartiet en väldigt positiv linje, där de lägger en stor vikt vid att lagändringarnas utformning inte får inskränka övervakande möjligheter. Haddads argumentation bör relatera till den folkpartistiska världssynen och trots att han har ett pliktetiskt tänk klyvs argumentationen av bestraffningen och kränkningen av individens integritet, varför den placeras närmare den realistiska idealtypen.

4.7 Krister Hammarbergh (M)

Den moderata **världssynen** grundas på deras människosyn, och tron på att *"[m]änniskan besitter en inre förmåga att utvecklas och bara genom frihet kan denna förmåga komma till sin rätt"* (Nya Moderaterna, 2011). Det faller sig därmed naturligt att frihet värderas högst, vilket motiveras utifrån tanken att *"[m]ed friheten kommer rätten att få vara sig själv, ansvaret för sina egna val och kravet att respektera andra människors sätt att vara."* (Ibid.). Hammarberghs försvar av de svenskar som under Finska vinterkriget ställde *"upp som frivilliga för att skydda en nation"* rättfärdigas utifrån försvaret av den viktigaste beståndsdel i en moderat politik – friheten. Han är dock tydlig med att det finns *"skillnader i olika konflikter"* och poängterar att det inte finns någon *"större anledning att ha respekt för"* en människa som är legosoldat eller ansluter till IS.

Vad gäller olika aspekter av hänsynstagande vid utformningen av lagar likt den för uppsatsen aktuella, är Hammarbergh av den **principiella övertygelsen** att det beror av omständigheterna. Han säger att det ibland finns *"ett behov av att skydda vårt samhälle"* och att det då kan vara nödvändigt att använda *"olika typer av tvångsåtgärder"*. Detta kommenterar han sedan med att det *"alltid [är] en kränkning av individens integritet på något sätt och det är alltid en balansgång"*. Han menar att man inte kan *"låsa sig vid det ena eller det andra, utan man måste göra den avvägningen hela tiden och i ljuset av varje åtgärd"*. Han lägger stor vikt vid detta och upprepar att *"en åtgärd måste ju vara proportionell mot det problem den ska lösa"*.

Vid en undran kring hans allmänna uppfattning om utredningen av Lars Werkström, förmedlar Hammarbergh en **kausal övertygelse** då han är tydlig med att uppfattningen kan skapas först efter utredningens slut. Han hävdar därefter att det är av vikt att *"innan vi låser oss vid en uppfattning om hur man ska gå*

tillväga, faktiskt tittar på vad utredningen har kommit fram till” och att man alltid bör ha ” respekten att få den kunskapen innan man talar om hur det ska gå till.”

Rent preventivt ger Hammarbergh inte några konkreta förslag, men trycker på att Sverige *”måste bli mycket bättre på det förebyggande [arbetet]”*.

4.7.1 Diskussion

Hammarberg rättfärdigar sina uttalanden utifrån en världssyn där den mänskliga friheten är central. Sett till den tydligt liberala ståndpunkten, kan det vid en första anblick tyckas anmärkningsvärt att Hammarbergh upprepade gånger väljer att hänvisa till den utredning som tillsatts av hans politiska meningsmotståndare istället för att förmedla den egna åsikten. Här identifieras dock en tydlig närvaro av den liberala idealtypens kausala övertygelser, där lagar och reformer ska ligga till grund för förändring (Larsson, 2014).

Den logik utifrån vilken Hammarbergh rättfärdigar sina uttalanden är tydligt styrd av omständigheterna, vilket skulle kunna tolkas som att hans principiella övertygelse kontrasterar till den moderata världssynen. I ljuset av hans tidigare förda argumentation tolkas dock en deontologisk logik in, där upprätthållandet av individens fri- och rättigheter styr agerandet (Freedon & Stears, 2013, s. 342). Med detta i åtanke förhåller sig den moderata argumentationslinjen främst till den liberala idealtypen.

4.8 Andreas Carlsson (KD)

Kristdemokraterna för en *”politik som har människovärdet och de etiska grundvärdena i centrum”*, varvid **världssynen** och *”[m]änniskosynen utgår från att människan till sin natur är rationell eller förnuftig, vilket ger henne frihet och möjlighet att välja mellan ont och gott”*. Den uttalade synen på människans handlingar är därmed att *”[v]ärdet ger henne rättigheter och ansvaret ger henne skyldigheter”* (Kristdemokraterna, 2001). I led med detta förmedlar Carlsson den **principiella övertygelsen** att arbetet kring lagändringarna alltid måste ta hänsyn till den personliga integriteten, men att det i detta hänsynstagande också bör vävas in *”vilka dåd som de här personerna kanske har varit med och redan gjort eller planerat att vara med i och den risk som det innebär”* för lokalbefolkning och det svenska samhället. Hotet mot samhället beskriver Carlsson som tudelat i och med de traumatiserade svenskarnas återvändo, men också *”det attackhotet som säkerhetspolisen lyfter fram idag som det största hotet mot Sverige med just de återvändande terrorresorna”*. Carlsson är med anledning av detta av åsikten att hotet som de krigande svenskarna utgör i Syrien och Irak, samt vid återkomsten till Sverige bör vara vägledande. Hans **kausala övertygelse** är därmed att fokus bör ligga på att *”undanröja dem i de områden som man åker till, men också när man kommer tillbaka till Sverige”*. Han menar att det krävs *”mer arbete på alla*

de här nivåerna och lagskärpningar, lagstiftningsskärpningar och de bitarna” anser han vara nödvändiga.

På frågan kring vad som kan anses vara ett godtagbart deltagande i strid svarar Carlsson att *”den eventuella principiella skillnaden som man kan utläsa i det här, att här är det helt ojämförbart”*, där han således syftar på ISILs framfart.

De kausala mekanismer som Carlsson förespråkar är till största delen straffrättsliga och han berättar att kristdemokraterna *”vill kriminalisera medverkan i terrorstämplade organisationer och [...] kriminalisera förberedelser inför, träning inför och i själva väpnade striderna för organisationer som är terrorstämplade då enligt både EU:s och FN:s klassifikationer.”* Carlsson säger *”att beslagta passen är en väg som [...] [de] tycker att man behöver titta på.”*

I kontrast till de rent straffrättsliga åtgärderna talar Carlsson även om det preventiva arbetet *”att bryta utanförskap”* och att *”jobba bättre med det förebyggande arbetet på kommunal nivå”* varvid han trycker vikten av att *”ha stöd från statlig nivå”*. Sedan lyfter han också problemet över kommunal och statlig nivå och hävdar att det behövs *”ett bättre gemensamt arbete på EU-nivå”*.

4.8.1 Diskussion

”Den fria människan är rationell och förnuftig” lyder orden ovanför. Det talar för en liberal världssyn och ett pliktetiskt rättfärdigande (Badersten, 2006). Det är utifrån denna världssyn som Carlsson förväntas rättfärdiga sina principiella övertygelser. I det brottsbekämpande arbetet argumenterar han dock för en kränkning av den personliga integriteten, varför den realistiska idealtypens tankegång är närvarande. Att Carlsson sedan anser kränkningen vara rättfärdigad i proportion till handlingar som den rationelle individen har begått, skulle kunna ses i ljuset av den liberalistiska idealtypens icke-premiering av likabehandling (Larsson, 2014, s. 34). Den övriga argumentationen, där de straffrättsliga åtgärderna ligger i fokus, är dock starkt präglad av hotbilden som föreligger mot den svenska staten och det realistiska tänket färgar återigen rättfärdigandet (Donnelly, 2008, s. 154). Detsamma gäller även för de straffrättsliga åtgärdernas karaktär, där avskräckningssyftet tydligt.

Rent preventivt är Carlsson bred i sina kausala övertygelser. Samtidigt som han diskuterar åtgärder som att beslagta pass och en ökad övervakning, är han mycket mån om att ge människor en tro på sin egen vardag och att bryta utanförskapet. Vad gäller beslagtagandet av pass är det en radikal åtgärd som kan anses förbise det transnationella arbetet, vilket han annars förespråkar genom att hänvisa till EU:s och FN:s klassifikationer och kräva bättre samarbete på EU-nivå.

Den principiella skiljelinjen Carlsson talar om är ytterst normativ, där han menar att de gärningar som begås av ISIL är bestialiska och utan motsvarighet i vår tid, varför han fördömer ett stridande med ISIL, men inte i övriga exempel⁴. Till skillnad från övriga partier argumenterar Carlsson utifrån en religiös ideologi,

⁴ Se Bilaga 10. Intervju Andreas Carlsson för övriga exempel.

varför han därmed stundtals rättfärdigar sina uttalanden rent värdegrundat (Kristdemokraterna, 2001).

Det går urskilja tydliga tankar närliggande den liberala idealtypen, i viljan att arbete utanför svenska gränser och att Carlsson utifrån den liberala världssynen tycks rättfärdiga sina kausala övertygelser pliktetiskt. I övrigt ligger Carlssons linje genomgående närmare den realistiska idealtypen.

4.9 Adam Marttinen (SD)

Sverigedemokraterna är *”ett socialkonservativt parti med nationalistisk grundsyn”* (Sverigedemokraterna, 2011). I *”byggandet av det goda samhället”* har de en **världssyn** som förespråkar att *”värdekonservatism och upprätthållandet av en solidarisk välfärdsmodell”* (Ibid.) utgör de främsta verktygen. I led med den värdekonservativa övertygelsen värnar de, utöver *”lag och ordning, [om] gemensamhetskapande traditioner, samhällsbärande institutioner och bevisat välfungerande naturliga gemenskaper i form av familjen och nationen* (Ibid.). Den normativa samhällsuppfattningen är *”ett demokratiskt, jämställt och miljövänligt samhälle där alla medborgare skyddas av, och är lika inför, lagen. Ett samhälle där alla medborgare också garanteras en hög grundläggande nivå av ekonomisk och social trygghet.”* (Ibid.)

Den nationalistiska grundsynen präglar Marttinens **principiella övertygelse**, där han anser att *”samhällets säkerhet är det primära”*. Han menar följaktligen att *”exempelvis jihad-resenärernas villkor”* varken är *”intressant eller primärt att ta hänsyn till i utformningen av lagstiftning”*. Marttinen är istället av åsikten att fokus måste ligga på att *”ta hänsyn till [att] dels markera allvarligheten i de brott som begås och dels stifta lagar som gör vårt land säkrare för de som lever här”*. Han trycker upprepade gånger på detta och säger att det, i formandet av lagstiftningen, är viktigt att *”ta hänsyn till vår säkerhet och markera mot de händelserna som sker”*, samt redovisar för den **kausala övertygelsen** att *”kriminalisera deltagandet i sådana här [ISILs, min anm.] aktiviteter”*. Han förespråkar även ytterligare straffrättsliga åtgärder och menar att ett indraget medborgarskap, där dubbelt sådant förekommer, är en *”fullt rimlig konsekvens i proportion till”* att *”strida för exempelvis islamiska staten eller andra terrornätverk”*. Han säger även att Sverigedemokraterna vill *”se över möjligheten för att beröva medborgarskap från personer som har svenskt medborgarskap”*.

Gällande preventiva åtgärder menar Marttinen att det är av stor vikt att *”ge alla personer som bor i vårt land en framtidstro och en tro på det demokratiska samhället”*. Detta menar han kan åstadkommas genom att *”bekämpa utanförskapsområden, både etniskt och kulturellt och ekonomiskt”* och genom att se *”till att alla människor som lever i vårt land får en framtidstro genom arbetsmöjligheter och så vidare.”*

Slutligen diskuterar Marttinen den principiella skiljelinjen beträffande godtagbart deltagande i krig, och menar då att det beror av huruvida den aktuella organisationen eller styrkan är terrorklassad. För att avgöra detta säger han att

”man måste utgå ifrån någon form av konsensusuppfattning i ett större perspektiv än kanske Sverige och Norden. FN är ett organ som man skulle kunna luta sig till när man definierar vad som ska definieras som terrorkrig eller inte”.

4.9.1 Diskussion

Sverigedemokraternas världssyn är i grunden nationalistisk, och den egna staten står därmed att finna i fokus av deras ideologiska övertygelser. Marttinen är också tydlig med att Sverigedemokraternas primära fokus är statens säkerhet, likt åsikten hos realistiska förespråkare (Donnelly, 2008, s. 154). De fri- och rättigheter som de krigande svenskarna är berättigade kan därmed åsidosättas för att samhällets säkerhet ska tryggas. Den Sverigedemokratiska världssynen ligger följaktligen väldigt nära den realistiska idealtypen.

Utöver de förebyggande åtgärder som Marttinen diskuterar, förmedlar han en tydlig kausal övertygelse i form av indragna medborgarskap. Han menar alltså att den preventiva funktionen av hård bestraffning är att föredra och funktionen är därmed att avskräcka svenskar från att åka, sett till de fatala konsekvenser som det skulle ge. Återigen är Marttinen slående överens med den realistiska idealtypen.

De preventiva åtgärderna som handlar om att skapa en framtidstro för statens individer kan ses ur två perspektiv. Å ena sidan kan en önskan om ekonomisk och social trygghet anses motsäga den avskräckningsmetod som annars framstår som Sverigedemokraternas främsta preventiva åtgärd, vilket därmed ligger närmare den liberala idealtypen (Larsson, 2014, s. 32). Å andra sidan förstärker en social trygghet rädslan för att förlora densamma och insatserna blir därmed högre.

Den stora överraskningen i Marttinens argumentation är hänvisningen till högre instanser i fallet med krigande svenskar utomlands. I kontrast till övrig argumentation, där staten står i fokus, hävdar Marttinen att Sverige bör se till EU eller FN vad gäller definitionen av terrorkrig, vilket placerar uttalandet närmare den liberala idealtypen, i samarbetet mellan stater (Larsson, 2014, s. 30). Detta är dock det enda undantaget vad gäller den sverigedemokratiska linjen, som i övrigt är strikt realistisk, rättfärdigar handlingar utifrån ett maktinnehav och återfinns nära den realistiska idealtypen.

5 Slutdiskussion

De svar som har getts i intervjuerna har resulterat i en varierande mängd värdeutlåtanden. I följande diskussion behandlas de olika partiernas respektive rättfärdigande av ett eventuellt förbud för svenskar, samt en mindre jämförelse partierna emellan.

Återigen bör understrykas att denna studie, som enbart fokuserar på rättfärdigandet av ett förbud för svenskar som krigar för utländska styrkor, inte avser tala för partiernas värderingar i andra frågor. Resultatet kan dock tillsammans med annan forskning ge en intressant bild av de olika partiernas värdehierarkier i dylika frågor. Detta, tillsammans med bredare forskning kring partiernas interna värdekonflikter och fler djupdykningar i den morfologiska idéanalysen, välkomnas andra intresserade att studera närmare.

Resultatet av analysen visar att partiernas argumentationer stundtals är inkonsekventa. Det parti som genomgående förhåller sig närmast till en enskild idealtyp är Sverigedemokraterna, som resonerar i enlighet med den realistiska idealtypen. Denna konsekventa argumentation återfinns alltså i relation till de konstruerade idealtyperna. Jag vill här understryka att ett annorlunda val av idealtyper hade gett ett annorlunda resultat. Det vill säga, den argumentation som nu är konsekvent kunde framstått som inkonsekvent om idealtyperna varit andra än de nu valda.

Värt att poängtera är att studien, då den lyckats fånga hela det svenska politiska spektrumet, har möjliggjort en bred bild av det politiska rättfärdigandet. Partiernas argumentationer kan nästan fördelas från ideologiskt höger till vänster över ett kontinuum av statscentrism, från realism till poststrukturalism. Det innebär att Vänsterpartiet och Miljöpartiet fäster stort fokus vid rättssäkerhetsaspekten och det preventiva arbetet. I intervjuerna låg inget fokus från deras sida på en lagstiftning som förbjuder svenskar att kriga utomlands. Socialdemokraterna har en mer kluven argumentation, men tycks rättfärdiga eventuella lagändringar med att statens säkerhet är prioriterad. Detta görs i led med resterande partier, som alla rättfärdigar ett eventuellt förbud med att statens säkerhet måste prioriteras. Uppsatsen svarar i och med detta resultat på frågan hur de svenska partierna rättfärdigar förbudet. Vad som inte framkommer i någon tydlig linje, något som därmed inte är prioriterat, är ett rättfärdigande utifrån hotbilden som ligger över andra stater, alternativt den lidande befolkningen i de länder där ISIL skördar framgångar (och liv).

Bland Allians-partierna ligger fokus istället på straffrättsliga åtgärder. Denna inställning, som är till synes stringent, inbegriper dock en tydlig spänning. Straffmöjligheten i att beslagta pass, vilket Moderaterna avfärdar som extremt, är en metod som förespråkas av Kristdemokraterna. Än mer intressant är att ett enat

Alliansen så sent som i september förra året förespråkade metoden att beslagta pass (Ask, et. al., 2014).

En annan spännande observation är att Vänsterpartiet, med den starka tilltron till välfärdsstaten (Vänsterpartiet, 2012), nästan genomgående har en argumentationslinje som ligger närmast den poststrukturalistiska idealtypen.

Det största frågetecken som studien lämnar är dock det liberala dilemmat som återfinns i flera av de liberala partiernas argumentation. Konflikten mellan övervakningssamhället, och statens skyldighet att skydda sina individer, kontra individens integritet och frihet är påtaglig och öppnar upp för en vetenskaplig djupdykning. Badersten berör ämnet i sin *Normativ Metod*, och benämner det som en tydlig värdekonflikt i det demokratiska samhället (2006, s. 32).

Sett ur ett historiskt perspektiv så är den tillsatta utredningen till synes ett svar på en brutalitet som den svenska befolkningen tidigare inte bevittnat, och som kontrasterar med den svenska neutraliteten. Detta kunde ses redan under spanska inbördeskriget, då det var olagligt att överhuvudtaget delta. Samma tankar blir synliga i denna uppsats när analyserna av de intervjuades värdeutsagor visar att de rättfärdigar förbudet utifrån statens säkerhet. Ingenstans återfinns alltså några ledande argument för en lidande befolkning. Utifrån detta perspektiv skapas en rörelse bortom Sveriges gränser och kontroll, som i sin tur leder till att man avsäger sig ansvar för vad som sker inom krigets ramar.

6 Referenser

Ask, B., Ohlsson, B., Linander, J., & Szyber, C. (den 1 september 2014). *Alliansen: Så vill vi stoppa extremism*. Hämtat från SvD Opinion: http://www.svd.se/opinion/brannpunkt/alliansen-sa-vill-vi-stoppa-extremism_3869740.svd den 18 maj 2015

Aronson, T. (1990). *Konservatism och demokrati*. Stockholm: Nordstedts Förlag AB.

Badersten, B. (2006). *Normativ metod - Att studera det önskvärda*. Danmark: Studentlitteratur AB.

Beckman, L. (2007). *Grundbok i idéanalys*. Stockholm: Santérus förlag.

Boréus, K., & Bergström, G. (2012). *Textens mening och makt* (Vol. III). Lund: Studentlitteratur AB.

Brommesson, D. (2007). *Från Hanoi till Bryssel: moralsyn i deklarerad svensk utrikespolitik 1969-1996*. Stockholm: Santérus Förlag.

Centerpartiet. (mars 2013). *Våra idéer*. Hämtat från Centerpartiet: <https://www.centerpartiet.se/var-politik/vara-ideer/> den 2 maj 2015

el Mahdi, J. (den 14 juli 2011). *Alltid redo för strid*. Hämtat från SvD Nyheter: http://www.svd.se/nyheter/utrikes/framlingslegionen_6316772.svd den 13 april 2015

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., & Wängnerud, L. (2012). *Metodpraktikan* (Vol. 4:1). Stockholm: Norstedts Juridik AB.

Ericson Wolke, L 1. (den 26 mars 2002). Främlingslegionens återkomst. *Populär Historia*.

Ericson Wolke, L 2. (1996). *Svenska frivilliga: militära uppdrag i utlandet under 1800- och 1900-talen*. Lund: Historiska media.

Dimitriadis, G., & Kamberelis, G. (2006). *Theory for Education*. New York: Taylor & Francis.

Donnelly, J. (2008). The Ethics of Realism. i C. Reus-Smit, & D. Snidal, *The Oxford Handbook of International Relations* (ss. 150-162). New York: Oxford University Press.

Folkpartiet. (u.d.). *Liberalism*. Hämtat från Folkpartiet: <http://www.folkpartiet.se/politik/liberalism/> den 26 april 2015

Freedon, M., & Stears, M. (2013). Liberalism. i M. Freedon, M. Stears, & L. Sargent, *The Oxford Handbook of Political Ideologies* (ss. 329-347). New York: Oxford University Press.

- Gyllenhaal, L. (2014). *Svenskar i krig 1914-1945*. Lund: Historiska media.
- Hall, M. (2011). Realism. i J. Gustavsson, & J. Tallberg, *Internationella relationer* (ss. 35-50). Lund: Studentlitteratur AB.
- Heywood, A. (2012) *Political Ideologies: An Introduction*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Justitieutskottet. (2015). *Justitieutskottet*. Hämtat från Riksdagen: <http://www.riksdagen.se/sv/Utskott-EU-namnd/Justitieutskottet/Ledamoter/> den 18 04 2015
- Justitiedepartementet 1. (den 18 december 2014). *Genomförande av internationella straffrättsliga åtaganden för att förhindra och bekämpa terrorism*. Hämtat från Regeringen: <http://www.regeringen.se/sb/d/19680/a/251912> den 13 april 2015
- Justitiedepartementet 2. (2014). *Genomförande av vissa straffrättsliga åtaganden för att förhindra och bekämpa terrorism*. Kommittédirektiv, Dir. 2014: 155.
- Justitiedepartementet 3. (2015). *Ledamöter*. Hämtat från Sveriges Riksdag: <http://www.riksdagen.se/sv/Utskott-EU-namnd/Justitieutskottet/Ledamoter/> den 14 maj 2015
- Johansson, M., & Ahlin, U. (den 26 augusti 2014). *Kriminalisera deltagande i krig och terror utomlands*. Hämtat från Socialdemokraterna : <http://www.socialdemokraterna.se/Pressrum/nyheter/Kriminalisera-deltagande-i-krig-och-terror-utomlands-/> den 8 april 2015
- Kinnvall, C. (2014). Postmodernism. i J. Gustavsson, & J. Tallberg, *Internationella Relationer* (Vol. III, ss. 131-146). Lund: Studentlitteratur AB.
- Kristdemokraterna. (juli 2001). *Kristdemokratins värdegrund*. Hämtat från Kristdemokraterna: <https://www.kristdemokraterna.se/VarPolitik/Principprogram/Kapitel-1/> den 12 maj 2015
- Larsson, R. (2014). *Politiska ideologier i vår tid* (Vol. VIII). Lund: Studentlitteratur AB.
- Nya Moderaterna. (2011). *Ansvar för hela Sverige*. Hämtat från Moderaterna: http://www.moderat.se/sites/default/files/attachments/ideoprogram_-_ansvar_for_hela_sverige_2013_1.pdf den 11 maj 2015
- Naess, A. (1968). *Demokratisk styreform : en presiserings-meny*. Oslo: Universitetsforlag.
- Miljöpartiet det gröna. (2013). *Partiprogram*. Hämtat från MP : http://www.mp.se/sites/default/files/miljopartiets_partiprogram_lagupplöst_2013.pdf den 23 april 2015
- Mintz , A., & DeRouen Jr., K. (2010). *Understanding Foreign Policy Decision Making*. New York: Cambridge University Press.
- Peoples, C., & Vaughan-Williams, N. (2015). *Critical Security Studies* (Vol. II). New york: Vaughan-Williams, Nick.

Sunesson, S. (1993). Iledning. i M. Foucault, *Övervakning och straff* (ss. i-xxii). Lund: Studentlitteratur AB.

Sverigedemokraterna. (2011). *Vår politik A till Ö*. Hämtat från Sverigedemokraterna: <http://sverigedemokraterna.se/var-politik/var-politik-a-till-o/> den 2 maj 2015

Sistek, H. (den 8 oktober 2010). Så värvas svenskar till Al Shabaab. *Fokus* (40).

Socialdemokraterna. (den 22 april 2013). *Ett program för förändring*. Hämtat från Socialdemokraterna: http://www.socialdemokraterna.se/upload/Arrangemang/Kongress/Kongress_13/Beslut/Ett_program_for_forandring_beslutad_version.pdf den 21 april 2015

Teorell, J., & Svensson, T. (2007). *Att fråga och att svara*. Malmö: Liber AB.

Vänsterpartiet. (januari 2012). *Partiprogram*. Hämtat från Vänsterpartiet: <http://www.vansterpartiet.se/material/partiprogram> den 23 april 2015

Walzer, M. (1973). Political Action: The Problem of Dirty Hands. *Philosophy & Public Affairs*, 2 (2), 160-180.

Waltz, K. (1979). *Theory of international politics*. New York: McGraw-Hill.

Vedung, E. (januari 1974). Innehållslig och funktionell idéanalys. *Statsvetenskaplig tidsskrift*, ss. 1-20.

Vetenskapsrådet. (u.d.). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Hämtat från Vetenskapsrådet: <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf> den 3 april 2015

Förteckning över bilagor

Bilaga 1 – Mailkonversation med departementssekreterare Michael Nordenberg

Bilaga 2 – Initialt mailutskick till intervjuobjekten

Bilaga 3 – Intervju Hans Linde (V)

Bilaga 4 – Intervju Helene Petersson (S)

Bilaga 5 – Intervju Annika Hirvonen (MP)

Bilaga 6 – Intervju Johan Hedin (C)

Bilaga 7 – Intervju Krister Hammarbergh (M)

Bilaga 8 – Intervju Roger Haddad (FP)

Bilaga 9 – Intervju Andreas Carlsson (KD)

Bilaga 10 – Intervju Adam Marttinen (SD)

Bilaga 1 – Mailkonversation med departementssekreterare Michael Nordenberg

Anna,

Utrikesdepartementet har konsekvent använt benämningen ISIL, det är alltså ingen plötslig ändring. Precis som du skriver används dock med jämna mellanrum andra ordval i bl.a media.

Anledningen till att vi använder benämningen ISIL är att det är den term som används inom FN och EU, exempelvis vid säkerhetsrådsresolutioner och rådsslutsatser.

Trevlig helg!

Med vänliga hälsningar
Michael Nordenberg
Departementssekreterare
Utrikesdepartementet

Bilaga 2 – Initialt mailutskick till intervjuobjekten

Hej,

Mitt namn är Anna Blixt och jag läser min sista termin på Pol. Kand-programmet vid Lunds universitet. Jag skriver just nu min kandidatuppsats under handledning av Douglas Brommesson. I uppsatsen har jag valt att studera de lagändringar som utreds av Lars Werkström på uppdrag av regeringen enligt kommittédirektiven som publicerades den 18:e december förra året. Med anledning av detta är jag intresserad av att intervjua dig i egenskap av rättspolitisk talesperson för Miljöpartiet.

Min uppsats kommer att kretsa kring partiernas uppfattning av svenskar som krigar utomlands och jag ämnar således intervjua representanter för samtliga riksdagspartier.

Jag skulle vara väldigt tacksam om du kunde tänka dig att ta dig tiden att låta mig intervjua dig över telefon. Jag räknar med att intervjun tar max 20-30 minuter.

Med vänliga hälsningar,

Anna Blixt

annapblix@gmail.com
073-815 89 61

Bilaga 3 – Intervju Hans Linde (V)

Min uppsats kommer alltså kretsa kring lagändringarna som Lars Werkström då utreder. Men framförallt partiernas tankar kring svenskar som krigar utomlands. Och så kommer jag göra en, uppsatsen är av beskrivande karaktär och det är bara för att det är ett aktuellt ämne så jag ska inte vara kritisk på något sätt, utan jag vill bara beskriva det här. Era tankegångar.

Jag fattar.

Så lite kort kan du beskriva dina politiska åtaganden?

Ja, jag är riksdagsledamot sedan 2006 och under den här perioden har jag också suttit i utrikesutskottet som Vänsterpartiets företrädare där. Och jag är gruppledare för Vänsterpartiets riksdagsgrupp sedan 2010.

Mm, och har du varit engagerad i något brottsförebyggande arbete innan?

Det beror på hur man definierar brottsförebyggande. Jag har en bakgrund som behandlingsassistent. Jag jobbade under fyra år på olika HVB-hem med barn och ungdomar. Och det är på många sätt ett brottsförebyggande arbete att man fångar upp barn i väldigt tuffa uppväxtsituationer så att dem ska få en bättre start i livet. Jag tror att det arbete jag gjorde i verkligheten var ett tydligt brottsförebyggande arbete.

Verkligen. Viktigare brottsförebyggande arbete än mycket annat kan jag tycka.

Ja, faktiskt.

Men jaha, ok. Har du socionomutbildning?

Det får jag erkänna att det har jag inte. Nej jag är inte socionom i grunden, utan jag ska vara helt ärlig. Det är en lång historia som kan göras kort var att det var ett HVB-hem i Göteborg som behövde få in lite yngre killar som jobbade hos därför att de hade en väldigt stark övervikt av kvinnor och äldre kvinnor i sin personalgrupp. I det läget fick jag möjlighet att komma in och de bedömde att det funkade så pass bra, så jag fick fortsätta trots att jag inte var kvalificerad för jobbet.

Jaha ok, vad bra. Men ja, tillbaka till ämnet. Vad anser du om svenskar, rent generellt så, som krigar utomlands?

Ja, det kan ta sig många olika uttryck. Jag tycker att de stoltaste ögonblicken i Sveriges historia var på slutet av 30-talet där vi hade 500 svenskar som åkte frivilligt till Spanien för att försvara demokratin där. Det är något som jag tycker är oerhört fint och som jag är stolt över. Det var ju flera av mina äldre partikamrater som faktiskt valde att riskera sitt liv för att försvara demokratin mot fascism i Spanien. Men de exempel vi ser idag där vi haft svenskar som har åkt till Syrien för att slåss för Islamiska Staten eller när vi har svenskar som åker till Ukraina för att delta i stridigheterna där. Eller för den delen svenskar som ansluter sig till Israels armé. Det är ju alla, tycker jag, exempel på ett fullständigt oacceptabelt beteende när man väljer att ansluta sig till stridande grupper och

arméer där man riskerar att begå grova övergrepp och ansluta till väpnade grupper som vi vet bryter mot krigets lagar.

Men vad, det är ju som sagt ett väldigt aktuellt ämne och det är många olika ställen som folk åker till. Även om det kanske framförallt är då till ISIL. Men vad anser du är lämpliga åtgärder för att minska fenomenet?

Ja om vi tittar specifikt på frågan om dem som ansluter till Isis, islamska staten i Irak och Syrien. Det första och viktiga är ju det förebyggande arbetet att förhindra att människor åker från Sverige till Irak och Syrien. Då handlar det om att man behöver ha ett brett och förtroendefullt samarbete mellan församlingar, samfund, föreningsliv, sociala myndigheter, polis. Så att man kan fånga upp de här ungdomarna, som det oftast handlar om, så tidigt som möjligt. Jag tror att i det arbetet skulle vi verkligen behöva till exempel en telefonlinje som det har diskuterats. Där till exempel föräldrar eller anhöriga kan höra av sig om man tror att någon i ens närhet ska ansluta sig till Islamiska Staten. Egentligen så kunna förhindra i Sverige, att ta steget är egentligen nog det viktigaste. I andra hand handlar det ju om att förhindra människor från att resa. Vi vet ju då att de svenskar som reser ned till Irak och Syrien åker via Turkiet. Här är ett NÅGONTING på Turkiet att de stänger sina gränser för kombattanter som ska åka för att ansluta sig till den islamska staten. I tredje hand så är det så klart viktigt att de som har väl varit i Irak eller Syrien, att om det är så att de har begått övergrepp, terrorhandlingar, brott mot krigets lagar, så är det viktigt att när de återvänder hem till Sverige att det ska finnas resurser hos polis och åklagare för att utreda den här typen av brott. Man ska ju komma ihåg att redan idag i svenska lagstiftning så är det ju förbjudet att begå eller förbereda terrorhandlingar även i andra länder. Men det är brott som är svåra att utreda och det kräver väldigt, det kräver omfattande kompetens för att kunna göra det och då är det jätteviktigt att vi ser till att det finns kompetens och resurser hos polis, åklagare och myndigheter.

Ja, det är väl bevis som är svårt kanske framförallt i de lägena. Men vad är din allmänna uppfattning om det här lagförslaget, där man enligt FN-resolutionen vill förbjuda svenskar att kriga utomland eller åka utomlands.

Jag måste erkänna att jag och vänsterpartiet är väldigt skeptiska till den här utredningen som nu finns. Vi får väl se lite vad den hamnar i. Men vi tycker att utgångspunkten är väldigt problematisk på flera punkter. Dels så är det alltid svårt, rent, jag tror att vi i dagligt tal så vet vi vad vi menar med terrorresor eller terrorism, men att definiera det juridiskt är ju betydligt mer komplicerat. Jag såg att Anders Ygeman, ansvarigt statsråd, gick ut och sa att man skulle bara förbjuda resor till onda organisationer och inte till goda organisationer, och vem ska avgöra det? Hur juridiskt avgör man vad som är en terrororganisation? Islamiska Staten är ju uppenbarligen det, men är till exempel PKK, som bekämpar Islamiska Staten, är det en terrororganisation? Dem som nu väljer att åka till Ukraina för att slåss, är dom, ansluter sig de till en terrororganisation eller inte? Det blir väldigt svåra juridiska avväganden som riskerar att skapa gråzoner, rättslöshet och där människor som är fullständigt oskyldiga hamnar i

kläm. En bärande punkt i hela den här utredningen är ju att man ska utgå ifrån EU:s terrorklassning, och det tycker vi är djupt problematiskt för att EU:s terrorklassning är i grunden en politisk bedömning av organisationer, inte en juridisk. Man klassar till exempel PKK som en terrororganisation och likställer PKK med islamska staten trots att det är så att i till exempel norra Syrien så är det framförallt PKK och deras allierade som bekämpar Islamiska Staten, vilket kommer till ett läge där vi faktiskt skickar människor till fängelse för att de har åkt ned till Syrien för att försvara sina släktingar mot Islamiska Staten.

Det är ju problematiskt. Men vilka aspekter, när man då ska förbjuda.. Ja det är svårt att säga, men vilka aspekter tycker du att man ska ta hänsyn till i skapandet av en liknande lag? Alltså om man ser till den krigandes fri- och rättigheter, eller samhällets säkerhet och risken som det innebär med deras återvändo, eller rätten att delta i krig och då försvara sitt land eller sin stat?

För mig blir ändå utgångspunkten när vi ska stifta lag, blir ändå utgångspunkten att det garanterat blir en rättssäker lagstiftning. Jag skulle aldrig vara beredd att införa lagstiftning där vi börjar tumma på rättssäkerheten för att uppnå andra syften. Risken är ju överhängande att helt oskyldiga människor då hamnar i kläm och då kan lagstiftning i värsta fall ha en direkt motsatt effekt. Vi har sett med en del av den antiterrorlagstiftning som infördes efter elfte september att har, nästan uteslutande, använts mot muslimer och det har inneburit att många svenskmuslimer har blivit arresterad, åtalade under väldigt spektakulära former där man blivit liksom, fått razzior i sina egna hem, där man blivit uthängde för sina arbetsgivare, sina vänner, grannar blivit uthängd som terrorist och sen i slutändan så blir man frikänd. Jag tror att den typen av lagstiftning riskerar snarare att stigmatisera väldigt många muslimer i Sverige. Att många muslimer upplever att man är misstänkliggjord och misstrodd från början. Så ska arbetet mot terrorism vara långsiktigt och framgångsrikt, så måste det vara rättssäkert.

Och nu har ju du redan nämnt lite andra styrkor som man kan kriga med, men vad tänker du om svenskar som krigar med till exempel Franska främlingslegionen? Är det ok eller är det..?

Ja, det har ju diskuterats om man ska ha lagstiftning som rakt av förbjuder svenskar att delta i strid i andra länder. Jag tror att det skulle bli extremt problematiskt, jag tror att man behöver titta på: vad är det den enskilda gör? Alltså man kriminaliserar enskilda handlingar. Och jag tror att idag, i Sverige, har vi en lagstiftning som förbjuder till exempel krigsförbrytelse och terrorhandling och det är det som måste vara utgångspunkten. Oavsett vilken organisation du slåss för, vilka emblem du har på din uniform, så begår du en terrorhandling så ska du kunna dömas för det när du återkommer till Sverige. Jag tror att det är väldigt svårt att börja klassificera organisationer eller länder och säga ”ja det är fel att slåss för främlingslegionen, men det är rätt att ansluta sig till Israels armé” till exempel. Det blir, så fort vi kommer in på den typen av avvägningar så blir väldigt politiskt problematiskt och också väldigt problematiskt rent rättssäkerhetsmässigt.

Mm, för det finns ju också svenskar som till exempel krigar för amerikanska armén. Det är ju så, om man skulle förbjuda allt, så skulle man ju också förbjuda svenskar i amerikanska armén.

Självklart, och ett stort problem här, i det här sammanhanget, vi har en situation där många svenskar har dubbelt medborgarskap. Det skulle innebära att de som har dubbelt medborgarskap och som blev inkallad i ditt andra hemland för att delta i stridigheter där, vi kan säga till exempel en person som är både svensk och ukrainsk medborgare och som bor i Sverige och nu blir inkallad av den ukrainska armén för att försvara Ukraina mot den ryska aggressionen. Den personen skulle ju i så fall hamna i ett läge där den antingen tvingas bryta svensk lag eller vapenvägra i Ukraina. Det skulle försätta människor i helt orimliga situationer. Och jag tror att vi får, vi kan nog av moraliska skäl tycka att det är fel i alla lägen att delta i strid, men jag tror att det är svårt att hitta en lagstiftning som skulle dra den gränsen. Och igen, vi har en historisk erfarenhet från Spanien under 30-talet, där vi hade 500 svenskar som åkte ned. Då, i det läget hade man lagstiftning i Sverige som förbjöd svenskar att åka till Spanien och slåss. Resultatet av det blev att många av dem som hade riskerat sina liv för att försvara demokratin sen hamnade i fängelse när de kom tillbaka till Sverige eller svartlistades och inte kunde få arbete under väldigt lång tid och jag tycker att just erfarenheten från Spanien på 30-talet liksom avskräcker.

Jag är inte så insatt. Jag tänker mer liksom 30-talet, finska vinterkriget.

Ja det är ju ett annat bra exempel på det faktiskt. Jag tror att jag hade flera av min farfars bröder som åkte till Finland för att slåss i finska vinterkriget. Dem är ju jag väldigt stolt över att de gjorde det. För att liksom försvara ett grannland. Jag tror att i efterhand är det nog få som skulle tycka att det var rätt att kriminalisera det.

Ja, jag är tacksam, för annars hade jag inte funnits till... Är av finsk ätt. Mene ja det var väl det jag ville ha. För att det du säger är ju då att man måste göra skillnad från fall till fall, och man kan inte generalisera.

Ja jag tror att vår utgångspunkt är väl att lagstiftningen måste utgå ifrån enskilda individer och vilka brott enskilda individer gör. Att man hamnar fel och att man börjar liksom kollektivt bestraffa människor för att de deltar eller att de är medborgare i en viss stat eller tillhör en viss organisation, jag tror att i ett rättssäkert system ska man utgå ifrån vad individer gör för enskilda brott som individer.

Mm, ok. Jag tänker att jag är nöjd. Det är så spännande att höra alla olika. Nu har jag pratat med Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Folkpartiet innan. Ingen som svarar lika på någonting tycker jag.

Haha, det är ju spännande!

Ja verkligen. Men det är inget annat du vill tillägga?

Nej jag tror inte det.

Men då tackar jag så jättemycket för att du tog dig tid!

Ingen fara.

Tack så jättemycket! Ha det bra! Hejdå!

Bilaga 4 – Intervju Helene Petersson (S)

Hälsar, berättar att jag ska spela in, testar ljudet. Berättar att jag ska göra en morfologisk innehållsanalys där fokus ligger mer på idéer och ideologi än själv ämnet. Det är bara för att det är ett aktuellt ämne som det är intressant att göra det kring detta ämne. Men uppsatsen kommer alltså att kretsa kring de lagändringar som utreds av Lars Werkström på uppdrag av regeringen och material kommer till största delen att bestå av intervjuer likt denna, och jag har lite andra intervjuer inbokade. Jag ska t.ex. intervjua Roger Faddad..

Haddad.

Haddad! Roger Haddad ska jag intervjua på måndag. Men skulle du kort bara vilja beskriva dina politiska åtaganden

Jag är riksdagsledamot sen 2002, och har tillbringat de andra tre mandatperioderna som ledamot i konstitutionsutskottet och denna mandatperioden är jag gruppleddare för Socialdemokraterna i justitieutskottet. Jag kommer från Jönköpings län

~Här följer kort dialog kring Stockaryd och att min släkt är ifrån Småland.~

Har du varit engagerad i något brottsförebyggande arbete tidigare?

Nej, det har jag inte. Det har jag inte. Anledning till att jag kom till justitieutskottet nu det är nog kopplingen till integritetsfrågor som fanns i konstitutionsutskottet innan som vi jobbade också jättemycket och jobbade ihop med justitie.

Ah ok. Det var din ingång liksom.

~Kort dialog kring hur politiken är ett dynamiskt yrke, där man får nya uppgifter/upplevelser inom yrket.~

Mene vad, vad anser du om svenskar, rent generellt, som krigar utomlands?

Ja framförallt så tycker jag att denna utredning är jätteviktig. För att vi har ju ett åtagande från FN-konventionen... Eller resolutionen! Att vi ska anta den och då måste vi ju se: stämmer den med svensk lagstiftning? Så att det här är en jätteviktig utredning.

Men en sak som jag har tänkt på är att i media så har det ju mer framgått att det helt enkelt: Sverige behöver ändra sina lagar, vi måste förhindra det här. Det har ju inte snackats om att man gör det för att liksom komma upp till kraven som ställs i FN-resolutionen.

Nej, det har nog inte framgått så tydligt att vi har, vi har faktiskt ett krav från FN på oss här. Och nej, utan det är nog så att det är en så pass aktuell händelse som har gjort att man sätter kraften den. Sen har vi ju en del lagar och det är ju det utredningen ska titta på: stämmer de lagarna vi har, kan vi lagföra redan utifrån dessa lagar eller behöver vi komplettera dem? Så vi är ju inte helt laglösa inom området.

Nej precis. Men jag blev liksom förvånad när jag läste kommittédirektiven och såg hur mycket det är som görs på grund av FN-resolutionen och, vad heter det, FAFT.

Ja.

Ja så, för att det har ju inte framkommit någonting och jag tänkte.. Alltså det känns nästan, det blir ett litet publikfrieri på något sätt.

Mm, alltså många utav, när vi... Vi ratificerar ju väldigt mycket konventioner och internationella resolutioner och sådant och jag tror inte det är något som allmänheten funderar över. Man ser problematiken här och nu och det är den vi utgår ifrån och då måste ju vi se till: alltså har vi svenska lagar som fungerar för den verkligheten och de behoven och de kriser vi står inför och det gäller ju oavsett om vi har en resolution eller inte och men det är ju bara det att denna ligger ju så i tiden. Den antogs ju, var det i höstas

September, ja

I FN ja. Men sen är det ju inte helt ovanligt heller att vi, vi får ju alltså, de kommer ju hit och granskar hur vi lever upp till olika krav och olika konventioner och så och utifrån de påpekande som vi får eller kritiken då, så ska vi för det första svara på den och för det andra så är det ju inte sällan som vi tittar över vår egen lagstiftning och ser, kan vi förbättra oss, finns det något glapp här? För världen utvecklas ju och står inte still så vi behöver ju också förändras.

Nu snabbare än någonsin. Men om man då kommer tillbaka till just fenomenet att svenskar krigar utomlands – vad tänker du är lämpliga åtgärder för att minska det?

Alltså det allra, allra viktigaste är ju det förebyggande. Vi måste se till att ingen rekryteras överhuvudtaget. Och där är ju Mona Sahlins arbete jätteviktigt med. Och det har ju fått fokus, och där tror jag kommunerna är lite väl blåögda idag och där måste ut informationskampanjer och öppna upp för debatter och diskussioner. Så att man blir medveten ute i landet liksom att har vi riskgrupper? Har vi personer som faktiskt ändrar beteende? Så att vi borde sätta in åtgärder.

Ja för det är ju inte på riksnivå som detta kan skötas, utan det måste ju ske på lokal nivå

Ja absolut. Vi kan ju straffbelägga och att det liksom inte ska vara tillåtet. Och den delen, det kommer ju sedan i tilläggsdirektivet, men denna delen är ju organiseringen, finansieringen, utbildningen och den biten.

Vad är din allmänna uppfattning om då lagförändringarna? Vilka aspekter tycker du att det är viktigast att ta hänsyn till i då skapandet av eventuella lagar?

Man ska ju alltid ta hänsyn och titta som en del i vågskålen hur det är med personlig integritet. Vi har starka religionsfriheter, vi har starka mötesfriheter och alla de här friheterna. Och mänskliga rättigheter vad vi får göra, men samtidigt så finns det ju en stor risk med med de personer som åker, att de kommer tillbaka. Och har erfarenheter med sig som inte är bra för andra medborgare. Eller för säkerheten i landet.

Men ja, det är lite så det jag tycker är mest intressant – nu svarade du flera olika, men det jag undrar är alltså så som är, vad tycker du är viktigast om man ser då till individens fri- och rättigheter eller säkerhetsrisken av deras återvändo, eller rätten att delta i krig/försvara sitt land eller stat?

Alltså, är man svensk medborgare då är ju detta sitt land och sin stat.

Men om man har dubbelt medborgarskap.

Ja, men då är det ändå folkbokföringen och var du vistas. Och det är ju där du har din tillhörighet. Alltså säkerheten är... vi måste nog växla upp säkerhetstänket när det gäller det här för att det händer väldigt mycket och det kan vi inte bortse ifrån. Sen måste människor ha rätt att resa, men det är där tycker jag som det är viktigt att man ändå försöker komma åt de som rekryterar. Alltså att den biten... Men när det gäller en enskild person och man tänker på den personliga integriteten kontra säkerheten för landet så håller jag ju säkerheten för landet som första. Just när det är terroristorganisationer.

Ja, jag håller med. Men ok, om man ser lite mer generellt: Hur ställer du dig till svenskar som krigar för Franska främlingslegionen?

Vi har ju alltid haft det här. Vi har ju alltid haft människor som åker till andra länder. Men det finns ju sådana som FN har pekat ut som terrororganisationer. Och är det tillsammans med de som man krigar... Främlingslegionen... Ja alltså jag tror att det är svårt att inbegripa dem i det här, men jag tror ju att människor tar skada av att även finnas i de krigsområdena. Det är ju ett bemanningsföretag vill jag ju säga i det här.

Ja precis, alltså de är ju ovärderliga i flexibiliteten och har ju gjort saker som inte hade... Alltså, de har ju förändrat krig i flera lägen liksom för att de har varit så snabba, men de har ju också gjort en hel del tvivelaktiga saker.

Ja, men alltså organisationen som sådan är ju inte terror-stämplad. Och då ser jag som så.. Vi har ju andra liksom där man åker över som Ukraina och så va och det är ju det som är så svårt som vi säger att vi måste titta djupare på och det ingår ju inte i dessa direktiven.

Nej, för min nästa fråga är Peshmerga och vad du tänker om svenskar som krigar med dem.

Det känner jag till lite för dåligt. Jag kan inte svara på det.

Ok, det är ju.. För nu finansierar ju Sverige Peshmerga också och Peshmerga är.. Det är ju en väldigt tvivelaktig organisation som förvisso slåss för kurdernas frihet men inte för demokrati. Dom vill inte, det finns inget demokratiskt styre bland kurderna, utan det är en familj som styr allt så det är ju väldigt diktatur så.

Men fortfarande säger jag att vi måste nog förlita oss på FN i detta sammanhang och vad som är klassat som en terrororganisation.

Ok, för du sa innan att om man bara har liksom man bara har ett land och man är folkbokförd i Sverige.

Ja det får man ju titta på om det ska vara en så generell regel men det kommer ju i nästa läge – om det överhuvudtaget ska vara förbjudet att åka och delta i strider

i andra länder, men då är det ju alla, alla länder liksom. Då är det ju även Ukraina, det var ju tidigare Bosnien och sådär. Men i första hand så är det ju tillsammans med terrororganisationer.

Ok, mm, för vi har ju också svenskar som krigar för amerikanska armén till exempel. Som har brutit mot alla krigslagar som finns.

Ja, alltså nej jag vill nog vidhålla att det ska vara delta i väpnad konflikt inom ramen för en terrororganisation. Det är där vi måste hålla oss på något sätt.

Men ja ok. Det är ju ganska tydligt svar. Då behöver jag inte ställa några oklara frågor på den, men jag tänkte avrunda lite här nu. Men lagen utvecklas av tio tjänstemän inom rättspolitiska områden. Men vad har du, som ledamot i justitieutskottet, för insikt och inverkan vid utvärderingen?

Ja alltså vi träffas, ministrarna, minst varannan vecka. Och vi kan ju inte bli uppdaterade om vad utredningen håller på med, utan det är ju den kontakten liksom som hur ministrarna jobbar i dagsläget. Utan, utredningen har jag ingen insyn i.

Ok, och ni diskuterar den inte, eller alltså så det finns, eller det sker inom stängda ramar, eller inom stängda...

Ja alltså, det är ju så med en utredning. Den ska ju få jobba ganska fritt ifrån påverkan. Sen är ju detta en snabb utredning och det är ju bara ett halvår. Annars föredrar jag ju i alla lägen att vi har parlamentariska utredningar, men i vissa lägen så går det ju inte. Det är ju för omständligt att sätta till en parlamentarisk utredning när man vill ha en snabb genomlysning. Och annars är det alltid en fördel för då har den politiska organisationen varit med i diskussionerna och man är väl förankrad i vad utredningen kommer fram till och vilka ställningstaganden man har tagit.

Mene, tack så mycket. Det är helt, ja ok. Du vill förbjuda alltså svenskar i terrororganisationer, det är ju framförallt det.

Ja, alltså jag, jag tycker ju att det ska inte vara okej att finansiera, organisera, utbilda människor till att finnas med i, åka ned och strida i terrororganisationer. Jag tycker heller inte, men det får vi ju se hur den andra utredningen, det kan ju komma saker som man inte tänker på liksom, men jag tycker inte att det är okej att man åker ned och strider med en terroriststämplad organisation. Men sen som sagt, man vet aldrig vad utredningar kommer fram till ibland så finns det komplikationer som man inte ser i första läget och därför är det jättebra att de här utredningarna kommer.

MM, det förstås. Men tack så jättejättemycket för att du tog dig tid

Ja, och lycka till med din uppsats!

Tack så mycket, jag ska sätta mig och skriva ned allt det här nu. Det tar nog några timmar.

Ja, det får du göra. Det kanske inte blir så lätt, men lycka till!

Tack så jättemycket! Ha en bra dag!

Detsamma du också! Hejdå!

Bilaga 5 – Intervju Annika Hirvonen (MP)

Så mitt arbete handlar alltså om partiernas tankar kring svenskar som krigar utomlands.

Jag hör lite dåligt vad du säger.

Jo, min uppsats handlar om svenskar som krigar utomlands. Och framförallt för att det är en så aktuell händelse. Så det är mer att jag vill kartlägga partiernas tankegångar.

Om du stänger av högtalarna medans du pratar?

Ah ok. Jo, så jag har inget intresse av att vara kritisk överhuvudtaget, utan jag vill bara kartlägga av rent intresse. Så först tänkte jag bara ställa lite frågor av, bara för att få en bild av dig. Kan du beskriva dina politiska åtaganden lite kort?

Jag är riksdagsledamot för Miljöpartiet och vice ordförande för justitieutskottet.

Har du varit engagerad i något brottsförebyggande arbete tidigare?

Jag hör verkligen inte när du pratar i högtalare.

Jag pratar inte i högtalare.. Men vänta lite. Jag tar bort skalet på min telefon, det kanske gör skillnad. Jo, jag frågade om du varit engagerad i något brottsförebyggande arbete tidigare.

Jag var ju ordförande i kultur- och fritidsnämnden i Sundbybergs stad och där diskuterades då mycket kring verksamheten av brottsförebyggande aspekter, så det kan man väl påstå. Även om det nu inte var fokus.

Men du har erfarenhet liksom. Men rent generellt så, vad anser du om svenskar som krigar utomlands?

Ja, alltså det har ju gått väldigt långt när människor är beredda att både riskera sina egna liv men också att göra det i syfte att döda andra människor och på det sättet som dem gör, så att det här är ju någonting över mycket som vi har sett. Vad ska man säga? Det är fruktansvärt. Jag vet inte vilket ord som passar bra för att beskriva det faktiskt.

Nej, men jag har sett lite av hur du har uttalat dig om åtgärder eller bland annat om arbetet som kommunerna, ansvaret som de har på både återvändarna och innan dem åker. Så vad anser du är en lämplig åtgärd för att minska fenomenet med svenskar som krigar utomlands?

Jobba på väldigt många olika nivåer. Alltså, en nivå handlar ju om det socialt preventiva. Alltså det långsiktiga arbetet. Se till att människor känner att de har ett liv, ett alternativ som förhoppningsvis kan avskräcka de som, vad ska man säga, åker för att de har hittat en mening med livet. Men sen finns det ju de som så att säga har varit väletablerade och inte alls har någon social problematik och åker kanske av sociala skäl. Och då handlar det väl snarare om att se till att de med religiösa argument, att i så fall det som de kan då lyssna till. Och sen har vi ju även de som åker av mer politiskt motiverade skäl för att de tycker att någonting måste göras åt den fruktansvärda situationen i Syrien. Och där har jag svårt att se vad kommunerna kan, rent konkret göra mot dem för att motivera

dem att stanna kvar men då handlar det väl mycket om de insatserna som nationella samordnaren mot terrorism också nu är ute och försöker engagera kommunerna i. Egentligen alla de här tre grupperna, så att, men det är ju en svår fråga och jag vet inte om det är någon som har ett riktigt bra svar på vad som faktiskt fungerar. det är nog väldigt individuellt från fall till fall tror jag.

Men vad är din allmänna uppfattning om lagförslaget att förbjuda svenskar som krigar utomlands, eller då lagändringarna som ska göras? Vad är din uppfattning om det?

Den utredningen pågår ju fortfarande så att vi får ju se helt enkelt. Man måste ju också titta på vad det får för konsekvenser för till exempel SÄPOs möjligheter att förebygga brott genom deras underrättelseverksamhet och så vidare så att det får vi se vad det som konkret kommer att föreslå. Och vad som den här utredaren kommer anse att vi behöver ytterligare utöver det som redan finns helt enkelt.

Men vilka aspekter tycker du är viktigast att ta hänsyn till i lagar?

Du menar straffrättsliga lagar?

Nej, förlåt. Jag hade tänkt säga av lagen, men det är ju i lagändringarna så. Vad tycker du är viktigast att ta hänsyn till? Vilka aspekter?

Det man måste ta hänsyn till, eller väga in, det är ju att det ger oss den bästa möjliga förutsättningen för att förhindra dels att människor faktiskt åker ner från första början och liksom blir, gör terroråd i Sverige men också utomlands. Samtidigt som man behöver, så att säga, vi lever i ett demokratiskt samhälle och så länge vi vill va en öppen och demokratisk stat så behöver vi ju så att säga förhålla oss till de ramar som det innebär med rättigheter och friheter och friheter och rättvisa och liksom sådana grundprinciper men då tänker jag att det är jätteviktigt att vi inte skjuter oss i foten genom att vi inför något som förstör de möjligheterna som vi har så att det blir så effektivt som möjligt. Förstår du vad jag menar?

Ja, men om man kollar på då som du säger rättigheter och friheter som individerna har och sen säkerhetsrisken som de utgör för det svenska samhället i och med deras återvändo eller rätten att försvara sin stat eller att delta i krig så, vilket utav de tycker du är allra viktigast att ta hänsyn till?

Rättssäkerheten måste ju ligga i botten. Vi kan inte börja låsa in folk bara på ren misstanke till exempel, vilket om man ser ur en ren säkerhetssynpunkt kanske skulle vara det mest trygga eller vad man ska säga, men jag tror inte att det på längre sikt har ens någon, jag tror att det riskerar ju att slå bakut så att jag skulle någon ändå säga att rättssäkerheten måste liksom finnas där i grunden.

Men att då ta hänsyn till rättigheterna framför vad som nu vore det säkraste alternativet?

Vi ska inte liksom börja, jag menar man kan ju dra det hur långt som helst. Tänk att vi skulle börja skjuta varje människa som har tittat på de här filmerna på nätet, det kanske skulle vara ett jätteeffektivt sätt att se till så att ingen åker ned och krigar eller liksom så, men det är ju helt oacceptabelt i en rättsstat, så tänker jag att liksom vi måste hållas oss inom rättsstatens ramar.

Om man ser lite mer generellt, hur ställer du dig till svenskar som krigar för till exempel franska främlingslegionen

Franska främlingslegionen sa du? Ja, det är inte en fråga som jag har jobbat med eller som omfattas av det här. Så att jag har inte liksom någon bestämd uppfattning egentligen. I grund och botten så är det ju att föredra att människor inte ägnar sig åt krigande av någon form, men sen så finns det ju liksom så klart mer eller mindre berättigade lägen att faktiskt ta till vapen och det är till exempel människor som försvarar sin egen frihet och sådär, så att det är ju lite, främlingslegionen kan jag inte uttala mig så specifikt om.

Ok, för de har ju ändå begått ganska hemska saker samtidigt som de har skapat fred och förhindrat krig vid flera tillfällen, så samtidigt som de har gjort väldigt mycket hemska saker.

Jag är som sagt inte så insatt, så jag kan inte riktigt uttala mig.

Ok, men då kan jag säga att nästa fråga rör svenskar som krigar för amerikanska armén, på samma ämne, vad tänker du där?

Ja där tycker jag att speciellt om de skulle vara medborgare där, du kan ju ha ett dubbelt medborgarskap så att jag tycker det är jättesvåra frågor alltså hur man ska dra gränsen för vad som är ok och inte ok. Nu har ju inte USA allmän värnplikt på det sättet, men ponera att det inte är USA, utan ett land som har allmän värnplikt då är du ju skyldig att delta i armén, men då blir det ju ännu mer på sin spets.

Ja verkligen, och om man kollar då på till exempel Ukraina där det är många svenskar som har åkt ned och krigar för då Ukrainas självständighet framförallt. Vad tänker du om de då som ändå krigar för någonting som ur svenskar ögon, eller demokratiskt ögon, är "rätt sak"?

Ja, det är ju en bra fråga. Om det liksom är samma sak där, det är väldigt svårt att säga också och sen beror det ju på liksom, nej alltså jag skulle säga såhär. Nej jag tycker det är jätteklurigt faktiskt, men i och med att jag inte är så insatt i de här konkreta andra fallen så vågar jag inte uttala mig så tydligt eller vad man ska säga. mer principiellt så.

Men ja, jag tänker då istället: Vad tänker du är den principiella skiljelinjen som gör att det är ok i vissa fall men inte i andra? Alltså om man ser då till olika fall, för jag hade även tänkt säga Peshmerga.

Vi har ju resonerat om det här i förhållande till terrorstämplade organisationer eller terroristorganisationer som använder metoder som går långt utöver vad man kan säga gäller i de andra fallen. Och det är ju det som de här tilläggsdirektiven som ska komma från utredningen som nu pågår, ska titta på. Och det är väl så långt som vi har resonerat, där vi tycker att här borde det finnas en gräns. Men även där finns det ju terrorstämplade organisationer som bekämpar IS och hur den frågan ska hanteras, det här är jätte-komplicerat och det är svårt att dra gränsen. Men på ett sätt kan man göra det lätt genom att säga att vi förbjuder att kriga, men hur förhåller man sig då till: är det då skillnad liksom mellan en svensk-irakier som deltar i att bekämpa IS när svenskar också utbildar de här personerna som göra det - ska det vara förbjudet samtidigt som svenska staten på

sätt och vis stödjer genom att man faktiskt utbildar personer? Så att det är inte alls någon enkel gränsdragning på något sätt och det är väl därför som vi har en utredning som också ska titta på de här frågorna och resonera kring vad som är en lämplig gränsdragning ur olika aspekter. Vi tänker till exempel tillbaka på finska vinterkriget, där det var många svenskar som deltog i och det ansågs ju vara en väldigt legitim sak. Men hur ser man på den typen av situationer idag? Eller Spanien och kriga.

Nej, det är ju som sagt väldigt svårt. Och jag tror att det var typ 8000 svenskar som var med i finska vinterkriget. Och jag pratade med Roger Haddad innan idag och han sa att "på sociala medier har jag sett att det kretsar mycket där folk jämför med just finska vinterkriget, så han pratade också om det. Men är det något övrigt som du vill tillägga? För annars har jag vad jag behöver.

Nej, det är nog bra så.

MM, jättesnällt. Jag hoppas jag får ihop något av allt det här. Men tack så jättemycket. Och tack för att du tog dig tid! Ha det bra! Hej!

Bilaga 6 – Intervju Johan Hedin (C)

Anledningen till uppsatsens ämne är att det är aktuellt, så jag ska inte vara kritiskt, utan jag ska beskriva partiernas idé. Det är en idéanalys. Så jag ska inte vara kritisk på något sätt, utan jag vill bara ha lite värdeargument. Men du kan väl beskriva dina politiska åtaganden lite kort?

Ja, jag sitter i justitieutskottet för centerpartiet, riksdagsledamot, och jag är då centerpartiets rättspolitiska talesperson. Så saker som hamnar inom justitieutskottets område är det jag som talar för i centerpartiet. Och jag kan ju inte hitta på politik själv, utan jag har ju stämmor och beslut och så att rätta mig efter och jag är företrädare för partiets officiella rättspolitik.

Har du varit engagerad i något brottsförebyggande arbete tidigare?

I brottsförebyggande? Nej det kan jag inte påstå. Jag har suttit i exploateringsnämnden i Stockholms kommun och faktum är att en hel del av preventionsarbetet är ju kommunala angelägenheter. Man har inte så mycket med social prevention att göra när det gäller exploateringsfrågor och kanske inte så mycket egentligen situationell heller, men det finns ganska mycket att göra när man planerar staden för att jobba med situationell prevention. Ett exempel är hur man har utformat T-centralens nya tunnelbaneuppgång där man liksom inte har några mörka perronger eller någonting sådant där, man har en rund struktur som är väl ljussatt och inbjuder till trygghet och inte skapar onödiga tillfällen för den som vill begå brott.

Ok, men lite mer till det aktuella ämnet. Vad anser ni rent generellt om svenskar som krigar utomlands?

Ja, man måste ju tänka på att det finns två olika sidor av det här. Det finns ju faktiskt situationer där man kan tänka sig att det finns ett legitimt skäl att resa och det kan kanske till och med finnas ett legitimt skäl att gripa till vapen om det handlat om att försvara från ett fiendligt anfall, men i de allra flesta fallen så är det inte så, utan man reser för att begå handlingar som är brottsliga på annat sätt. Det är ju krigsbrott, brott mot kriget lagar, och det kan vara terrorbrott till exempel. Så att det är vi väldigt, väldigt kraftigt emot, men man måste ändå liksom kanske hålla två bollar i luften samtidigt där.

Ja, men vad anser ni lämplig åtgärder för att minska problemet?

Ja, det är en rad olika saker naturligtvis som man ska, och nu är det så att alldeles oavsett vad vi i partierna i Sverige vill, så har vi skrivit under en FN-deklaration som säger bland annat att vi måste kriminalisera resandet för att delta i den här typen av krigföring som IS då håller på med till exempel. Så det måste vi ju göra i vilket fall som helst. Och det finns fördelar och nackdelar med det, för det första så ska man veta att det mesta som händer, som vi vill, är redan olagligt på ett eller annat sätt. Och det som jag nämnde tidigare, det kan vara brott mot krigets lagar och det kan vara terrorbrott och det kan vara andra hemskheter. Problemet är att det är enormt svårt att få någon att vittna eller hitta andra typer av bevis, så det är väldigt svårt att få någon dömd för de här sakerna,

och för att hindra det här då så vill man inrätta någon typ av reseförbud. Jag tror att det kan finnas flera bottnar i det, jag tror att man, det är bra med någon typ av reseförbud, men jag tror att man måste ha en bredare skala också. Jag tror att det finns en risk att frustrerade föräldrar som ser hur ett barn håller på och radikaliseras allt mer och kan vara på väg att fatta ett beslut att dra iväg, att de behöver hjälp och stöd och de behöver också ha en förtroende för ett institutionellt system som gör det lättare för dem att få hjälp. Och det kan vara så, att om deras barn riskerar fängelse om de tar hjälp av sociala myndigheter och så vidare, då kan benägenheten att ta hjälp vara mindre än om det är någon annan typ av påföljd eller kanske ingen påföljd och det finns en dubbelhet i det där. Och sen så finns det även en annan ganska allvarlig implikation för alltså, om man kriminaliserar själva resandet, då så måste egentligen - jag vet inte exakt hur mycket jag ska gå in på det här - men det finns ju lagliga möjligheter för SÄPO att bedriva spaning och de kan ta hjälp av FRA för att bedriva spaning för saker som händer utomlands, men om det här ska vara del av en svenska brottsutredning, då får man inte göra det. Så att då kan inte de följa dem där på samma sätt, så det finns också en sån problematik som man måste ta hänsyn till.

Ja, just det har jag läst om. Lite sådana debattartiklar från Allianssidan, om FRA, om hur viktigt FRA är i sammanhanget.

Ja, det är ju ett medel. Det är ju absolut en helt annan debatt. En ganska stor debatt där man pratar om möjligheten att bekämpa brott kontra rättigheten till ett privatliv och att inte bli spanad på och sådana där saker. Men om man kan konstatera vad säkerhetsaspekten av det så finns det ju en implikation där.

Mm, för Roger Haddad tryckte också mycket på det.

Ja, det är någonting som man måste ta hänsyn till. Jag tror att det finns andra saker som man kan göra också. I Storbritannien så har man ju möjlighet att tillfälligt förverka pass. För att hindra någon från att resa, och det är ju klart att man kan förfalska pass och sådant, men på marginalen så kanske det kan hjälpa. Jag funderar också på en annan sak som man kanske skulle kunna fundera på och det är att minderåriga måste ha föräldrars tillstånd för att resa utomlands. För då får man ju bort en del av dem i alla fall, de som är minderåriga. Och sen så är det ju så också, att det sker ju en kriminalisering, det är mycket nätaktiviteter och det är så himla viktigt att det finns motkrafter. Dom muslimska församlingarna, de seriösa, de jobbar ju stenhårt här hela tiden och diskuterar och försöker liksom tala ungdomar som är på väg åt fel håll, tala dem till rätta. Så de gör ett jättefantastiskt jobb och de behöver en massa stöd för det.

Men om man ser till det du nämnde med föräldrarnas underskrift eller tillåtelse, förstör man inte för många andra då, som inte vill åka iväg och kriga, men som kanske inte har så bra relation till sina föräldrar eller..

Naturligtvis, men föräldrarna har ju ändå ansvaret för mig om jag är omyndig. Så att det är ju klart att det finns en risk, men jag är ändå beredd att överväga en sån typ av åtgärd om det är så att man skulle komma fram till att det skulle vara effektivt. Det är klart att alla sådana här grejer, alla förbud alla, alla inskränkningar är ju en inskränkning för alla de som inte är omedelbart berörda,

så är det. Och alla sådana saker måste vägas på guldväg. Men det var ju massa saker i samhället där vi tvingar på kollektivet en ofrihet för att skapa ett visst typ av skydd. Så de där sakerna, det förekommer och man måste liksom göra avvägningen och det är ju det som är det politiskt intressanta och svåra i politiken, det är därför vi sitter 349 personer och diskuterar de här sakerna för att kunna göra de här svåra avvägningarna.

Ja, men om man just kollar då på lagförslaget, eller lagändringarna som Lars Werkström utreder, vad är viktigast, eller vad är den allmänna uppfattningen om lagförslaget till att börja med?

Ja, vi har ju inte sett det än då, vi har ju bara sett utredningsdirektivet sådär och jag tror att det finns gott hopp till att tro att det där kan bli något bra. Naturligtvis finns det fallgropar också, men jag tror att titta på finansiering och sådana bitar är oerhört viktigt för att det är en sak som måste ha en tydlighet trots allt och kan man, pengarna måste komma någonstans ifrån och jag tror att det är en viktig bit att titta på. Men sen också försöka hålla en flytande skala, för att det blir lätt för de familjer som känner att de behöver hjälp, att de kan få hjälp av samhället.

Men om man ser då till, vilka aspekter är viktigast att ta hänsyn till vid skapandet av lagen, eller då i processen av lagändringarna? Är det viktigast att se till de individernas fri- och rättigheter vad gäller att åka ut ur landet också, eller säkerhetsrisken som deras återvändo innebär, för det svenska samhället eller rätten så att få delta i krig eller försvara sitt land.

Alltså, jag kan inte bara välja ett av dom, för att det där hänger ihop mycket, man måste också tänka på att dels så finns det en säkerhetsrisk när man kommer tillbaka, men dels så är det en enorm tragedi för de som reser iväg. Jag tror att det är särskilt många av de som egentligen förstår vad det är de är på väg att ge sig in i och det gäller att skydda de förledda ungdomar som är på väg att göra saker som de kommer ångra hela livet och det är ett liv som riskerar att bli jävligt kort.

Så ok, allihopa helt enkelt?

Ja alltså, skydda dom, skydda deras familjer och skydda samhället och framförallt skydda de personer som de här reser iväg i syfte att begå övergrepp emot. Det finns många aspekter av det helt enkelt.

Yes, men om man ser lite mer generellt, hur ställer du dig, eller ni, till svenskar som krigar för till exempel franska främlingslegionen?

Ja vi har ju inte särskilt starka åsikter där. Man måste hålla i minnet att det finns ju internationell rätt för krigets lagar, och så länge man följer sådana så är det väl på något sätt acceptabelt.

För att de har ju brutit, de har ju gjort en hel del tvivelaktiga grejer

Ja, men i så fall får det vara betraktat som enskildheter. Och det måste, det är klart att begås det övergrepp så måste det ske en process och det ska vara en rättsligprövning

Ja, om man kollar på svenskar som nu åker ned och krigar för Peshmerga då? Som svenska staten nu finansierar och som krigar mot IS, men som inte krigar för demokrati.

MM, jag precis som jag var inne på inledningsvis, att det är inte så enkelt och man kan inte bara dra gränsen rakt av utan det kan finnas tillfällen då man för en legitim försvarskamp mot någonting. Och jag tänker såhär, tänk om jag skulle bo i Storbritannien och Sverige skulle bli angripet av Ryssland och det är sannolikt att jag kanske vill delta i försvaret av mitt hemland och det borde gå att göra det.

Ja verkligen. Men ja, men man kan ju kolla på svenskar som krigar för amerikanska armén och sådant till exempel. Ukraina nu, att man åker ned dit och slåss. Och det är ju inte då för regeringsstyrkor, utan det är ju svenskar som åker ned och krigar frivilligt för frivilliga styrkor.

Ja det där är ju inget nytt fenomen, även om det är i större skala nu, men folk, eller ungdomar, unga män liksom, det finn si alla tider att de har någon slags lust för att dra väg på äventyret liksom, och ibland så om man har en liten sned bild vad det här äventyret kan vara så kanske man säker sig till farliga situationer, till krigssituationer, och jag tror att det där är något som är oerhört intressant att titta på ur ett mänskligt perspektiv eller kanske till och med socialpsykologiskt, men det är inget nytt fenomen.

Nej, men det är ju då, det är lite då olika i olika fall, men vad är då den principiella skiljelinjen som gör att det är ok att kriga för vissa men inte för andra?

Ja man kan väl säga att det är när man försvarar demokrati och mänskliga rättigheter så finns det någon slags legitimitet i det, när man reser iväg för att begå terrorhandlingar och sådant som är brott mot krigets lagar då är saken en annan.

Ok, jo jag tänkte avrunda lite här jag är ganska nöjd. Har du någonting annat du vill tillägga i sammanhanget?

Nja jag tror inte det, du får gärna skicka vad du tar med av det jag har sagt.

Ja, det gör jag sen. Det kommer jag sitta med nästa vecka. Men det blir inte så mycket, utan jag tar bara med små meningar som just innehåller värderingar och sådant, men det ska jag givetvis göra! Tack för att du ställde upp!

Tack själv! Hejdå!

Hejdå!

Bilaga 7 – Intervju Krister Hammarbergh (M)

Uppsatsen kretsar alltså kring de lagändringar som utreds av Lars Werkström och anledningen till det valda ämnet är att det är aktuellt, så jag vill göra en idéanalys. Så det har inte direkt med ämnet att göra, utan mer om era tankar kring det. Men du kan väl börja med att beskriva dina politiska åtaganden lite kort?

Mina politiska åtaganden? Ja, jag är riksdagsledamot och representerar Norrbotten och Moderaterna. Ledamot i justitieutskottet och jobbar rätt mycket med polisfrågor, och jag gjort under ett par år. Sitter nu i det nya nationella insynsrådet för polisen, i rikspolisens styrelse. Sen har jag följt, och följer fortfarande, internutredningar som allmänhetens ombud kan man säga. So förtroendevald, alltså att när polis misstänks ha begått brott. Eller anmäls ska man säga. Allt är inte ens misstanke. Men jag jobbar med polisgranskning, sitter i ett antal utredningar, sitter nu i en utredning i integritetskommittén. Där vi gör en kartläggning av integritet, människors integritet på olika områden och senare kanske lägga förslag, vi få se.

Många strängar på din lyra.

Nja, så mycket är det väl inte. Men det är i korta drag då det nationella förutom att jag har lite kommunalt engagemang också.

Ok, tack så mycket. Har du jobbat brottsförebyggande innan det du gör nu? Har du jobbat med något brottsförebyggande arbete?

Nej, du menar innan jag var riksdagsledamot? Nej jag jobbade ju kommunalpolitiskt och den delen, men inte.. Rättsväsendet hart jag jobbat med sedan 2006.

Men till ämnet, vad anser du om svenskar som krigar utomlands rent generellt?

Ja dels så får man ju skilja mellan, nu har vi lite översättningsstrider här - vad är stridande och vad är kombattant? Det är ju översättningsfelet va, i texten. Men naturligtvis, de som slåss som legosoldater finns det ingen större anledning att ha respekt för och det finns inte heller så stor anledning att ha respekt för de som ansluter sig till IS. Sen får man ju göra.. Sen finns det skillnader i olika konflikter, till exempel andra världskriget och det finska vinterkriget. Det var väl en viss skillnad då när vårt grannland blir anfallet och vi svenskar ställer upp som frivilliga för att skydda en nation snarare det än att man slåss för pengar eller för att man ska upprätta en retorisk stat i något annat land. Det är stor skillnad, tycker jag.

Men om man ser till nu islamiska staten då, eller ISIL, vad anser du lämpliga åtgärder för att minska fenomenet?

Dels så kan väl jag, för du tänkte nu på svenska stridande? Jag tror att vi måste bli mycket bättre på det förebyggande och vi måste lära oss att man kan inte.. Det kanske har varit lite väl mycket konferenser i Sverige om de här personerna, mer än ett aktivt fältarbete och de som huvudsakligen har haft ett fältarbete det

är vår säkerhetspolis. Det är de som fått ta samtalen, men i övrigt så har nog de insatta från det svenska samhället varit alldeles för tafatt. Så det krävs ett mer aktivt arbete med det, men de personer som lockas. Alltifrån att det är en adrenalinkick, det är nog väldigt många snarare än av idealistiska skäl, till den som kommit med i något som liknar sekt.

Men vad är din allmänna uppfattning om utredningen som sker, som Lars Werkström gör nu, av lagändringarna att då förbjuda svenskar att kriga utomlands?

Ja det får vi vänta med att ha en uppfattning tills hans är klar.

Men om man ser till: vilka aspekter tycker du är viktigast att ta hänsyn till i skapandet av en sådan lag? Är det viktigast...

Ja det viktigast av en utredning såhär, det är faktiskt att vi, innan vi låser oss vid en uppfattning om hur man ska gå tillväga, faktiskt tittar på vad utredningen har kommit fram till, annars fyller den ju ingen funktion. Så man ska liksom alltid ha den respekten att få den kunskapen innan man talar om hur det ska gå till. Sen så finns det då direktiv som man har, och de är ju rimliga.

Ja, men jag tänker i utformningen av sådana lagändringar, är det viktigast att ta hänsyn till individens fri- och rättigheter, eller är det risken för samhällets säkerhet, som deras återvändo innebär. Är det viktigast att ta hänsyn till?

Det här är alltid en avvägning. Ibland har vi ett behov av att skydda vårt samhälle, det kan gälla kriminella i vårt eget land, där man kan behöva olika typer av tvångsåtgärder till exempel hemliga tvångsmedel vid en brottsutredning när det är ett grovt brott. Det är alltid en kränkning av individens integritet på något sätt och det är alltid en balansgång. Man kan inte låsa sig vid det ena eller det andra, utan man måste göra den avvägningen hela tiden och i ljuset av varje åtgärd också - därför att en åtgärd måste ju vara proportionell mot det problem den ska lösa.

Så det är omständigheterna som måste..

Ja det är omständigheterna och hur ingripande är den här åtgärden, till exempel? Vi hade en diskussion i riksdagen om, vad jag inte tycker är så svårt angående integriteten, och det handlar om ett deltagande i, det finns ett europeiskt system som heter VIS och det enda egentligen det visar det är att man försöker, inom Schengenområdet, ha koll på människor som har varit inne eller befinner sig i området när visa har gått ut till exempel. Att man kan göra en slagning i det, det tycker inte jag är en större integritetskränkning. Det är en liten åtgärd för att man ändå ska ha någon typ av kontroll på sitt territorium. Medan andra menar att det är integritetsintrång. Men det finns ju gradskillnader hela tiden så man måste ju se på hur allvarligt det är. Att dra in någons pass är ju exempelvis en ganska stark åtgärd. Vilket en del länder gör.

Mm, det förespråkar ju Krisdemokraterna.

Ja och vi får ju se vad utredningen kommer fram till.

Men om man kollar ännu mer generellt, vad är åsikten som till exempel krigar för franska främlingslegionen?

Jamen det är ju också ett klassiskt äventyr, höll jag på att säga.. Det är ju svårt att se vad och vilket syfte. Nu ska man inte dra någon parallell mellan franska främlingslegionen och IS, tycker jag, åtminstone inte i den roll som Franska främlingslegionen har idag. Men i sig, i grund och botten är det ju ungefär samma.

Mm, men om man kollar på svenskar som krigar för Peshmerga till exempel?

Hjälp mig litegrann... Peshmerga...?

Som svenska staten nu finansierar. De kurdiska frihetsstyrkorna.

Ja finansieras vet jag väl inte om det är rätt ord, men ok. Nej jag har väl samma syn på det som på resande. Däremot så är det ju en skillnad att få skydda sitt eget territorium mot en angripare. Om vi tar Ukrainakonflikten till exempel, så är det ju onekligen lättare att ha förståelse för de som skyddar sitt eget land från en angripare.

Mm, för där finns det ju också svenskar som åker ned till Ukraina.

Ja, med en del grumliga ideologiska förtecken, vissa av dem. Medan jag kan förstå de som kanske fick ställa upp i andra sammanhang. Jag har en Ukrainisk fästmö, så jag har en viss förståelse.

Jo, det är ju som sagt av ideologiska skäl måna åker ned till Ukraina. Men om man kollar på alla de här fallen..

Vissa av dem ja.

Mm, men om man kollar på de här fallen så finns det ju också till exempel svenskar som krigar för amerikanska armén med dubbla medborgarskap och så. Men vad är den principiella skiljelinjen som du tycker gör att det är okej att kriga för vissa styrkor eller så..

Jag kan ju inte tycka att en kålsuparteori, där alla är lika onda eller lika goda, den stämmer inte. Är jag amerikansk medborgare och går jag med i amerikanska armén, så går det ju absolut inte att jämföra med att man åker ned för att slåss för att upprätta en annan stat på någon annans territorium. Våldtar kvinnor och barn, säljer dem som slavar, det går inte ens göra den jämförelsen.

Men vad är då skiljelinjen, vad är okej och vad är inte okej?

Ja det är väl helt okej att slåss för den svenska armen till exempel, om man är svenska medborgare. Och är man amerikansk medborgare så kan jag inte tycka det är märkligt. Och jag har förståelse för de svenska frivilliga som ställer upp för ett grannland som blir anfallet.

Men är det ok att åka till, eller att slåss till exempel för Peshmerga? Som inte kanske slåss för demokrati, men som slåss emot ISIL.

Alltså det är ju ett mer tveksamt fall än om du jämför med den amerikanska armén.

Men om man är kurd, det är ju en kurdisk armé, om man är svensk-kurd.

Ja men som sagt var det finns ju gradskillnader på allt och det värst med den här diskussionen det är att de blir polariserade av det svarta och det vita och det finns inga nyanser. Och oftast så blir det en debatt av de som har extrema politiska uppfattningar eller extrema religiösa uppfattningar som många gånger

får föra debatten. Det gäller till exempel tiggerilagstiftning nu och jag menar EU-immigranter. Antingen är det de som är helt för eller helt mot, men det blir inget sunt förnuft i diskussionen och därför är det viktigt att vi vanliga partier stiger in och tar den debatten.

Ja det är en svår debatt..

Antingen är det då de som är rent främlingsfientliga, eller så vill de göra revolutionär ordning i Sverige egentligen, men de vanliga demokratiska demokratierna måste delta i de diskussionerna, annars blir det inga bra lösningar.

Jag är ganska nöjd där. Har du något annat du vill tillägga?

Nej det är bra om du är nöjd!

Får jag fråga en sak off record...?

Bilaga 8 – Intervju Roger Haddad (FP)

Jag har alltså inget intresse av att kritisera på något sätt, utan de frågor jag ställer är bara för att kunna göra en idéanalys och det är alltså då kring Lars Werkstöms utredning av eventuella ändringar i lagstadgan.

~Ljudinspelningens kvalitet är dåligt, men Haddad pratar om svenskar som krigar utomlands rent generellt~

Sen kan ju motivet vara pengar eller narkotika eller vad det nu kan vara, men uppenbarligen så är de ju effektiva i rekryteringen och det bekymrar mig.

Ja okej, men vad anser du då lämpliga åtgärder för att minska fenomenet? Är det då förebyggandet på lokal nivå?

Delvis handlar det om förra frågan, men också: vi har alltid varit slapphänta när det gäller synen på den här typen av aktiviteter och det är först nu vi börjar utreda en kriminalisering av resor och vi har ju pratat om det här tidigare, att vi har känt till att många åker ned, men man har ändå bara sagt att för att straffas så måste man göra något olagligt i Sverige så det är bra att man kommer nu med förslag. Sen exakt hur det ska formuleras, det får ju Lars Werkström presentera, men det är väldigt viktigt att vi skärper straffen och synen både när det är konstaterat terroristbrott där nere men också finansiering.

Ok, vad bra och utförligt svar. Men vad är din allmänna uppfattning om lagförslaget i sig och vilka aspekter tycker du är viktigt att ta hänsyn till?

Menar du i den nya lagen?

Ja, vad tycker du är viktigt att ta hänsyn till i utformningen?

Man pratar också om rättssäkerhet och hur man ska kunna, just hur bevisbördan till exempel när man ska kriminalisera förberedelser av resor, så kommer det vara en stor utmaning när det gäller bevis. Sen med säkerhetsintegritetsfrågor just när det gäller terrorism. Nu senast till exempel kommenterade jag det här med SÄPOs tillgång till signalspaning av FRA även i förundersökning, att det borde få finnas kvar. Det tycker jag, att visst man kan problematisera det, men jag vill ändå vara tydlig från Folkpartiet, att vi tycker att man ska kunna använda de här tvångsmedlen fullt ut, just när det gäller terrorism.

Ok, men om man ser till individens fri- och rättigheter och samhällets eller statens säkerhet och så rätten att få försvara sitt land, eller sin stat eller sin tro - vad är viktigast att ta hänsyn till utav dom?

Menar du integritet? Vi har ju haft regler och vi tycker så fortfarande att om man är delaktig, till exempel om man signalspanar och man inte alls var misstänkt för något eller var på väg att begå några brott, då ska man kunna dels få information om det, dels kunna få skadestånd, men med tanke på det man gör och risken för de här hänsynslösa brotten så är det ändå värt att skärpa till lagstiftningen.

Ok, så att strypa liksom..

Ja, eftersom det idag är alldeles för många som bara kan åka och göra en massa saker, aktiviteter, delta i dessa och sen komma tillbaka och så kan vi inte göra någonting. och det är inte ok.

Ok, men om man kollar ännu mer generellt på svenskar utomlands, vad tänker du om svenskar i franska främlingslegionen?

Den här frågan kommer ju komma upp, vad man betraktar som brottsliga organisationer eller grupperingar, FN:s säkerhetsråd har ju inte, det är väldigt luddigt. det står ju också i direktivet, på flera av dessa punkter är det inte definierat av FN. Så där hoppas vi att Lars Werkström ska landa i något bra, men

ofta så brukar man ändå gå på någon slags lista från EU eller FN när det gäller sanktioner eller vad som ska vara brottslig aktivitet.

Men vad tänker du om franska främlingslegionen? Dom har ju ändå gjort väldigt mycket bra och förhindrat krig i flera lägen.

Jag vet inte, men några på sociala medier jämför ju med finska vinterkriget och det tycker jag är lite märklig jämförelse. Eller att vi skickar soldater till Afghanistan, det är inte samma sak. Det här handlar om någonting helt annat.

Men svenskar som krigar för Peshmerga då, svenska staten finansierar ju numer Peshmerga.

Där har ju vi en åsikt från vårt parti att vi ser inte dem som en terroristorganisation och vi har ju till och med sagt att det räcker inte att stötta dem humanitärt utan vi vill att man ska kunna stötta dem militärt.

Ok, så trots att de inte slåss för..

Vi ser inte de som terrorister.

Men om man kollar på svenskar i amerikanska armén då?

Menar du i sanktioner?

Nej alltså, som deltar i US Army liksom, med dubbla medborgarskap.

Jag vet inte hur regelverket ser ut, jag är inte expert på vilka kriterier som gäller, man får väl inte detta hur som helst.

Nej, jag försöker bara få en bild av vad som är ok.

Ja alltså om man deltar, eller hur menar du så att jag vet vad du syftar på.

Jo men alltså att man tar värvning i amerikanska armén.

Jag har inga problem med det, men frågan är vad syftet är och då förutsätter man att de agerar legitimt utifrån något legitimt uppdrag.

Sett till att det är ett demokratiskt land?

Ja, exakt.

Nej för då kan man också kolla på Ukraina, svenskar som krigar i Ukraina för Ukrainas självständighet.

Menar du pro-ryska rebeller eller?

Nej, svenskar som krigar för Ukrainas sida, för Ukrainas självständighet.

Som framförallt kommer från svenskarnas parti, har man ju fått se i media.

Som är ledande för Ukrainiska frihetsstyrkor, eller vad man kan kalla dom.

Menar du de som deltar på Ukrainiska regeringens uppdrag?

Nej, det är det ju inte riktigt...

Ok, för det är där jag tycker att man måste dra en tydlig gräns. Att delta för ett demokratiskt land på begäran eller uppdrag eller sanktion av en legitim regering, då tycker jag att det är helt ok. Men du ska inte, så att säga, tillämpa det vi kallar för metoder som skulle räknas eller betraktas som terroristhandling. Jag tycker det är viktigt att göra en sån distinktion.

Så rent generellt då, vilken är den principiella skiljelinjen att det är ok i vissa fall? Är det då om man gör det för en stats skull, en demokratiskt stat, för demokrati?

Ja alltså om någon vill stötta Ukrainas regering till exempel, jag är inte ute efter att stötta sådana här olika miliser som saknar stöd. Det ska ändå vara på något sätt erkänt av det nationella samfundet, att det här är de legitima företrädarna för det här området.

Men Peshmerga är ju, de slåss inte för demokrati, de slåss för sin egen frihet, men inte för demokrati. Så de är ju inte erkända internationellt sett, eller?

Jag kände att din fråga var om jag betraktade de här som terrorister eller inte. Men det kanske inte är därför du.?

Jag menar mer lite generellt, men ok. För jag tänkte att nu sa du att man ska slåss för något internationellt erkänt eller för en stat, tänker du då typ kurdiska staten, eller icke-staten?

Ja, fast den här utredningen som vi pratar om, den tillkom ju för att i synnerhet kriminalisera resor där det är uppenbart att det är en terroristorganisation. Och jag tror inte att den kommer att vara tillämpbar på någon som åker ned till Ukraina för att hjälpa Ukrainas regering för att vinna tillbaka Krim.

Nej alltså för det var ju, den tanken jag har där i den kommer nog ifrån att Morgan Johansson och Ahlin, urban Ahlin, de skrev från början att de ville förbjuda all form av svenskar som krigar utomlands. innan utredningen kom.

Vem sa det?

Morgan Johansson, innan han blev justitieminister.

Men när han fick frågor om Peshmerga så var han väl också lite otydlig eller?

Jo, alla är otydliga.

Nej jag är väl inte otydlig? Hehe. Inte i den frågan.

Men det var det jag ville veta. Jag är nöjd.

Men en gruppering som har något slags stöd av regeringen eller regional regering eller parlament, där man jobbar för att motverka terrororganisationer, det tycker jag är legitimt.

Ok, jag med. Men jag tänkte avrunda, har du något annat du vill tillägga?

Nej, utan det som vi förde fram här nu i fredags i Ekot, att den här lagstiftningen om kriminalisering inte får innebära att SÄPO får sämre möjligheter att hämta information från FRA, det har vi tagit upp i riksdagen.

Det tar jag med här. Tack så jättemycket för att du tog dig tid. Tack för hjälpen, Hejdå!

Bilaga 9 – Intervju Adam Carlsson (KD)

Så, hör du mig?

Jag hör dig.

Vad bra. Jo ok, jag har alltså inget intresse av att kritisera på något sätt, utan de frågor jag ställer är bara för att kunna göra en idéanalys och det är alltså då kring Lars Werkstöms utredning av eventuella ändringar i lagstadgan. Men ja, du kan väl först kort berätta lite om dina politiska åtaganden?

Jag sitter i justitieutskottet för Kristdemokraterna och är då rättspolitisk talesperson och, apropå Werkströms utredning, så vi hade ju vårt valmanifest liknande skrivningar där vi vill kriminalisera medverkan i terrorstämplade organisationer och vi vill kriminalisera förberedelser inför, träning inför och i själva väpnade striderna för organisationer som är terrorstämplade då enligt både EU:s och FN:s klassifikationer. Så det rimmar ju hyfsat väl med själva utredningen som Werkström leder och som vi tycker är bra att man skärper konsekvenserna av att medverka i den typen av fasansfulla aktiviteter som det faktiskt handlar om.

Mm, men har du varit engagerad i något brottsförebyggande arbete tidigare? Alltså innan ditt nuvarande i justitieutskottet.

Ja, jag kom ju in i riksdagen 2010 och jag har varit ordinarie ledamot, först i kulturutskottet och sedan under arbetsmarknadsutskottet under förra mandatperioden, merparten av den tiden var jag arbetsmarknadsutskottet, sedan kom jag in i justitie nu efter valet 2014. Men dessförinnan har jag varit kommunpolitiker i Mullsjö kommun som jag kommer ifrån och där jobbar jag dels det som heter folkhälsoråd och brottsförebyggande råd då en kombination där så jag har varit engagerad på kommunal nivå kan man säga.

Ok, men rent generellt så, vad anser ni om svenskar som krigar utomlands?

Rent generellt så tycker vi att, exempelvis då resande till områden där Isis vinner mark eller vad man ska säga, tycker jag är fruktansvärt oavsett om man är svensk eller inte, så att det är förstås väldigt allvarligt.

Ja, men vad är i så fall lämpliga åtgärder för att minska fenomenet?

Jag tror att det är flera, jag tror inte man kan säga en sak som är "det här är liksom grundlösningen som löser alla problem", utan det handlar dels om att bryta utanförskap, det handlar om bättre samordning mellan offentliga aktörer och då kan det vara kommunikation när det brister mellan olika offentliga aktörer, det kan vara mellan kommun och landsting. Man behöver jobba bättre med det förebyggande arbetet på kommunal nivå och då behöver man givetvis också ha stöd från statlig nivå och detta jobbar ju den nationella samordnaren, Mona Sahlin, en del med som jag tycker är bra. Lagstiftningen är ju också en viktig del i det, men också att man kan använda sig av, eller samarbeta med, civilsamhället. Och att, om man säger marginaliserade ungdomar och sådana som kanske är i utanförskap, ja de riskerar ju att hamna in i den här typen av organisationer som på sina håll är offensiva i rekryteringen. Sen tror jag att när man tar både då om i Sverige kommunal nivå, samarbete med civilsamhället, samarbete med staten så börjar man också se att man behöver ha ett bättre gemensamt arbete på EU-nivå för det här är ju ett hot som slår mot, inte bara Sverige, utan många länder inom EU är ju drabbade av detta också.

Mm. Jag såg, för det du sa innan om det ni ville kriminalisera med förberedelser och finansiering och träning och sådant, i ett uttalande som

du har gjort kring det så har du också sagt att man skulle kunna beslagta pass.

Mm, det tycker vi Kristdemokrater att man också ska kunna göra.

Mm, för då alltså folk med dubbelt medborgarskap eller bara svenskt medborgarskap eller alltså för vem som helst?

Ja, rent praktiskt skulle kunna vara att man antingen via tipstelefonen eller den här ringlinjen som den nationella samordnaren tar fram nu att man får en varning om att den här personen är precis på väg att åka iväg och strida i de här trupperna. Att man skulle kunna beslagta passet och då se över och utreda om det faktiskt var fråga om en terrorresa eller inte så att man kan göra det. Det är egentligen, det handlar inte om medborgarskap på det sättet att passet upphör, utan det handlar om att beslagta när man bedömer som en nödvändig åtgärd.

Ok, men finns det inte risk för då att man tar pass från människor, alltså att man hindrar människor från att göra resor som inte alls har med terrororganisationer att göra? Är inte det en väldigt stor risk då att en tipstelefon eller någonting kan orsaka sådant?

Det är klart att man måste ha en bedömning i varje läge om det här är en nödvändig åtgärd, men problemet är inte idag som jag ser det omvända att man stoppar personer som reser vanligt, utan det är att man missar personer som faktiskt åker iväg och bidrar till den här terrorverksamheten och vi har också exempel på återvändande terrorresande som sen kommer tillbaka till Sverige och åker tillbaka igen till den krigszon som man har varit vid. Jag tycker inte vi kan luta oss tillbaka i det arbetet att förebyggande det, utan här behövs det kanske flera olika åtgärder och där har vi sagt att beslagta passen är en väg som vi tycker att man behöver titta på.

Ok. Men om man ser då på de här då lagändringarna så eller att förbjuda svenskar att åka, vad är viktigast att ta hänsyn till när man förbjuder något sådant eller nät man skapar en sådan lag?

Det är många saker att ta hänsyn till och **främst då** att man inte gör det omöjligt för människor som inte har den här avsikten eller inte medverkar i någon terrororganisation att åka. Man behöver ju också alltid ha med den personliga integriteten och det finns många olika saker att ta hänsyn till, och att väga in i det hänsynstagandet är ju faktiskt vilka dåd som de här personerna kanske har varit med och redan gjort eller planerat att vara med i och den risk som det innebär för den hotade lokalbefolkning där nere, men också det hot som det kan innebära när personer återvänder till Sverige med dels den här traumatiseringen, men också den risk som det faktiskt innebär för Sverige, det attackhotet som säkerhetspolisen lyfter fram idag som det största hotet mot Sverige med just de återvändande terrorresorna så det är klart att det är en väldigt allvarlig situation där man förstås behöver se till så att personer som inte har de här motiven drabbas av ökad bevakning eller ökat krångel. Men det här vi ser det är en situation som vi faktiskt har, så som jag sa, vi kan inte luta oss tillbaka och vara naiva, eller vad man ska använda för uttryck, utan här krävs det mer arbete på alla de här nivåerna och lagskärpningar, lagstiftningskärpningar och de bitarna tror jag är nödvändiga.

Men om du måste välja just en aspekt så, om man ser till exempel då de krigande svenskarna fri- och rättigheter, eller säkerhetsrisken då som du talade om som deras återvändo innebär, eller rätten att försvara sin stat eller sitt land. Alltså då för svenskar som åker och krigar, det behöver ju

inte var just till Irak eller Syrien utan det kan ju vara andra områden också.

Ja det är ju en avvägning som man måste göra, men just risken som det innebär det tycker jag måste vara det som är vägledande att vi försöker undanröja dem i de områden som man åker till, men också när man kommer tillbaka till Sverige.

Om vi kollar ännu mer generellt, för just svenskar som krigar utomlands så, hur ställer du dig till svenskar som krigar för till exempel Franska främlingslegionen?

Ja, jag tycker det är svårt att.. Jamen det är klart att alla de som kränker de internationella spelregler som finns och så det är ju förstås allvarligt, men när vi nu ser en så ökad tillresning också till Irak och Syrien så är det ju det som också är det största hotet med återvändandet. Men det är klart att vart än människor bryter mot uppsatta internationella lagar och regler så är det klart att det är allvarligt.

För jag tänker också till exempel Peshmerga som nu finansieras av svenska staten och som också slåss där nere och som också får se samma saker och som kanske begår liknande handlingar också.

Jag tycker det är svårt att jämföra också en bestialisk terrororganisation med en motståndsrörelse som finns emot den, men det är klart att det är som du säger att just traumatiseringen och de bitarna också är allvarliga och det gäller ju att, hur ska man uttrycka det, att man inte, ja, du är inne på det att de också kan göra överträdelser och det är ju också allvarligt, men det går inte att jämföra tycker jag på samma sätt med den här terrororganisationen som vi pratar om. Men det är ju klart att, som jag också sa, att man behöver följa de regler som finns förstås.

Ja, och man skulle också kunna kolla på svenskar till exempel i amerikanska armén eller svenskar som nu åker ned till Ukraina och slåss för Ukrainas frigörelse. Eller demokratin där i Ukraina. Men vilken är då den principiella skiljelinjen som gör att det är okej att kriga på vissa ställen och inte på andra?

Men när du jämför med amerikanska, om man går in i amerikanska armén så är det ju då för ett land som ska följa de krav och regler och laga som finns förstås på en nation oh här har vi då Isis eller ISIL som är en bestialisk terrororganisation som ja agerar helt, ja vad ska man använda för ord? Jag tycker det är svårt att använda rätt ord, för att det är så fruktansvärda..

Det går inte beskriva

Nej det går inte beskriva. Så att jag tycker heller inte att det går att jämföra just de här delarna och. Det är väl den eventuella principiella skillnaden som man kan utläsa i det här, att här är det helt ojämförbart tycker jag.

Skillnaden i bestialism.

Haha ja, jag vet inte hur man ska formulera det.

Men ja ok, jag tänkte väl att det räcker ungefär så. Jag är ganska nöjd.

Ja, får du ihop något bra här? Har du fått bra svar från de andra också?

Längre diskussion om hur jag jobbar med uppsatsen och Ebba Busch Thor följer, vilket utlovas vara off record

Lycka till nu!

Tack så mycket. Hejdå!

Bilaga 10 – Intervju Adam Marttinen (SD)

Jag kan börja med att berätta att anledningen till valet av ämne, som alltså är utredningen av ändringarna i lagstadgan kring terrorresor, är att det är ett aktuellt ämne. Så jag är inte ute efter att kritisera eller någonting, utan jag saka analysera era argumentationslinjer efter en morfologisk idéanalys, heter det, komplicerade grejer. Så jag vill bara liksom helt enkelt ha konkreta svar och sen ska jag analysera det här och så hoppas jag få godkänt på min kandidatuppsats. Hör du mig?

Jag hör dig jättebra.

Gud vad bra. Kan du beskriva dina politiska åtaganden lite kort?

Jag sitter i justitieutskottet i Sveriges riksdag för Sverigedemokraterna och i övrigt så är jag bara riksdagsledamot.

Har du varit engagerad i något brottsförebyggande arbete tidigare?

Inte direkt faktiskt, men jag har arbetet kommunpolitiskt under många år och har väl haft ett litet intresse för kriminalpolitiska frågor och brottsförebyggande frågor, men inte varit delaktigt i något annat sammanhang.

Ok. Vad anser du om svenskar som krigar utomlands? Eller då, ert parti. Vad anser ni om svenskar som krigar utomlands?

~Upprepar frågor p.g.a. ljud som stör~

Vi tycker att det är problematiskt om det nu är i det sammanhanget som man pratar om att det är personer som krigar för terroristorganisationer så är det ju ett väldigt stort problem. Både för Sverige då som har medborgare NÅGONTING där som lever här som blir en del av det här och givetvis de som blir utsatta för det här terrorkriget som pågår då.

Mm. Vad tänker ni då är lämpliga åtgärder för att minska fenomenet?

Ja, det är en väldigt komplicerad fråga så klart. Om man ska se det till att begränsa vårt nationella ansvarsområde så måste vi se till att personer som lever i vårt land också ser att man kan ha en framtid i vårt land och en tro på vårt land som ett alternativ till att eventuellt resa till andra länder och delta i krig för deras syfte. Det kan ju vara då en koppling till att man har sett att, man söker en identitet i en annan stat eller i en annan ideologi som inte riktigt finns representerat i Sverige. Det kan vara därför vissa personer söker sig dit och därför är det viktigt att ge alla personer som bor i vårt land en framtidstro och en tro på det demokratiska samhället och det kan man göra på massa olika sätt såklart. Det handlar om att bekämpa utanförskapsområden, både etniskt och kulturellt och ekonomiskt. Och sen givetvis att man ser till att alla människor som lever i vårt land får en framtidstro genom arbetsmöjligheter och så vidare.

Jag läste här någonstans att ni vill att folk som har dubbelt medborgarskap, att de ska förlora sitt svenska medborgarskap om de krigar utomlands. Är det ett sätt för att stoppa sådana här resor? Att minska fenomenet och att hota med det här?

Att strida för exempelvis islamiska staten eller andra terrornätverk, det måste ju vara förenat med en konsekvens och vi ser att där det finns dubbelt medborgarskap ser vi det som fullt rimlig konsekvens i proportion till det man har gjort att man förlorar rätten att ta sig tillbaka till Sverige om man nu har dubbla medborgarskap. Vi vill också se över möjligheten för att beröva medborgarskap från personer som har svenskt medborgarskap, men där har vi

inte lagt ett skarpt förslag på utan där har vi valt att låta regeringen utreda hur ett sådant förslag skulle kunna utformas.

Men vad är allmänna uppfattningen om lagförslaget att förbjuda svenskar som krigar utomlands? Om själv lagförslaget eller utredningen som pågår under Lars Werkström.

Den allmänna uppfattningen? Utifrån vad allmänheten tycker eller?

Nej, utan er allmänna, förlåt.

Jaha, våran allmänna uppfattning. Givetvis är det ju bra att man ser över dem, men vi har redan lagt skarpa förslag kring den här problematiken. Det gjorde vi redan i höstas 2014. Och sen så får vi ju se vart allting bär av, man kan ju alltid önska att allting går lite fortare. Nu har jag ju förstått att det här ska presenteras i juni här om en månad, om jag har förstått saken rätt.

Det är ju ändå väldigt snabbt, det är ju en väldigt snabb utredning sett till hur lång tid det brukar ta.

Ja, men man kan alltid önska att det ska gå snabbare. Vi har ju våra förslag som vi har processat genom vårt parti så att vi är ju ganska förhoppningsfulla på att våra förslag ska få gehör och nu är det ju bara väntan som återstår. Så att det kanske väntan som gör att man blir lite otålig som opposition, men det är klart att man får väl ha respekt att regeringen tar lite längre tid på sig än vad oppositionen önskar. Det är väl att vanligt förhållande kan jag tänka mig.

Ja, och sen så är det ju också väldigt dumt att fatta förhastade beslut när det gäller lagändringar och så.

Nej, det behöver man ju inte göra - dra förhastade beslut, men om man ser till den konfliktupptrappning som har skett i Syrien och Irak och det antalet personer som nu väljer att åka och som om man ser till ökningen på några års tid så kan man tycka att de här ganska snabba och konkreta åtgärderna skulle man kunna genomföra lite fortare och kanske ha gjort för längesen dessutom.

Precis, det är en väldigt sen utredning sett till andra länder.

Ja, man har sett lite skarpare förslag från andra länder i lite tidigare skede. Vilket man också fått höra kritik för.

Ja, men vilka aspekter är då viktigast att ta hänsyn till i skapandet av lagen?

Vilka aspekter som är viktigast att ta hänsyn till? Ja givetvis så måste man ju, det är bara att konstatera att det finns en problematik kring att terrororganisationer växer sig starka genom att svenskar ansluter sig till dem. Så att det är det problemet man får förhålla sig till och om man nu ska ta hänsyn till exempelvis jihad-resenärernas villkor, då får man ju göra det, men det är inte något som vi tycker är intressant eller primärt att ta hänsyn till i utformningen av lagstiftning. Utan vi måste ta hänsyn till dels markera allvarligheten i de brott som begås och dels stifta lagar som gör vårt land säkrare för de som lever här. Det är den enda starka ingångsvinkeln som vi vill ha i utformandet av de här lagarna.

Ok, för min följdfråga är vad som är viktigast att ta hänsyn till om man ser till de krigande svenskarnas fri- och rättigheter, eller säkerhetsrisken som det innebär för det svenska samhället eller då rätten att kriga för sitt land eller sin stat, men då menar du alltså samhällets säkerhet.

Ja, samhällets säkerhet är det primära såklart. Speciellt, det kan ju finnas gråzoner så klart i vad som är fördömt och vad som är för en god sak, men när det gäller terrororganisationer som är klassade som terrororganisationer av FN så är det ju inget snack om saken, att det här är ju krig som drabbar oskyldiga människor och här måste man ju då givetvis, i utformandet av lagstiftningen bara

ta hänsyn till våran säkerhet och markera mot de händelserna som sker och att på något sätt kriminalisera deltagandet i sådana här aktiviteter.

Ja, men om man ser lite mer generellt, hur ställer du dig till svenskar som krigar för till exempel franska främlingslegionen?

Vad är frågan?

Åsikten kring svenskar som krigar för franska främlingslegionen?

Det har inte vi utformat några åsikter kring.

Ok, för jag tänker då som svenskar som krigar utomlands liksom och vilka organisationer som är okej och inte.

Det är ju givetvis diskutabelt, men inledningsvis så har man diskuterat om de organisationer eller nätverk som är terrorklassade av exempelvis FN, där kan man ha en riktlinje som jag tror är ganska allmänt godtagbar ur allmänhetens ögon och från politiskt sett också och internationell i någon mening.

Men ett annat exempel då är ju svenskarna som krigar för Peshmerga, som svenska staten nu stödjer och som är de som går starkast framåt mot ISIL, och de är ju terrorklassade enligt EU:s politiska klassning, som är den som lagen nu utformas efter. Så hur tänker ni kring svenskar som krigar för Peshmerga då?

Våran ingångsvinkel är ju att de som begår brott mot mänskligheten i någon mening är de personerna som vi måste ha åtgärder kring. När det gäller Peshmerga så har vi inte tagit ställning till det och du säger att de är terrorklassade enligt EU, uppfattade jag det rätt? Ja, jag vet inte, jag har inte satt mig in i Peshmergas status internationellt, så jag kan inte uttala mig om deras insatser.

Nej ok, men sen har vi ju också svenskar som krigar för amerikanska armén, som har då dubbla medborgarskap och som bryter mot, alltså USA har ju brutit mot en del krigslagar och så vidare, men där är inget sådant att när man har dubbla medborgarskap, där behöver man inte bli av med något medborgarskap?

Det vi har lagt förslag kring, det är just när det gäller de terrornätverk som är upprättade av exempelvis FN, vi har inte haft någon vidare utsträckning vilka som ska omfattas av våra lagförslag direkt och det är givetvis på påkommen anledning av den konfliktupptrappning som sker genom ISIS.

Mm, nu upprepar jag lite samma saker här men mitt sista exempel är Ukraina, där svenskar åker ned och slåss, inte för Ukrainiska staten, utan för styrkor inom landet som inte slåss för staten så och liksom skjuter och begår våldsdåd.

Tanken är ju att man begår liknande brott som exempelvis Islamiska staten begår och med det syftet, så borde det vara klassat till någon form av terroraktion och så måste det omfattas av någon form av lagstiftningar som man stiftar kring de här fenomenen.

Den då principiella skiljelinjen som gör att vissa fall är okej och andra fall inte är okej, har du lust att sammanfatta den?

Jag tror att man måste utgå ifrån någon form av konsensusuppfattning i ett större perspektiv än kanske Sverige och Norden. FN är ett organ som man skulle kunna luta sig till när man definierar vad som ska definieras som terrorkrig eller inte så för att principiellt så tror jag att man måste ha ett bredare perspektiv än kanske ett nationellt perspektiv på vad som ska vara terrorklassat och när man har gjort det så kan man också definiera lagarna utifrån ett sådant perspektiv. Jag tror att det kan vara en klok utgångspunkt.

Mm, men för det är ju FN:s resolution som man nu, det är ju den som har föranlett utredningen, så det gör man ju nu, man jobbar ju efter FN:s riktlinjer.

Ja, sen kan alla nationer göra egna ansträngningar utöver det såklart. Men ja, det stämmer att vi måste leva upp till de kraven som ställs därifrån, det är det som är utgångspunkten.

Men ja, jag tänkte väl avrunda här. Har du någonting annat du vill tillägga som du känner att jag borde veta eller ha med här?

Nej, det känns som att det mesta kommer nog att falla på plats om en månad ungefär. När vi sett vad regeringen kommit fram till, då tror jag att vi kommer att stöta och blöta de här åsikterna gentemot varandra i riksdagen så att det klarnar vart de olika partierna står och vad man vill exakt för någonting.

Precis.

~Allmän diskussion om resultat som presenteras efter utredningar och partiernas väntan när det inte är parlamentariska utredningar~

Tack och hej!